

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIKAN JA LIIKENTEEN ALA

ENTISEN KUNNALLISKODIN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS

Iisalmen Heinäkelkka

TEKIJÄ Emma Tikkanen

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Tutkinto-ohjelma Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Emma Tikkanen	
Työn nimi Entisen kunnalliskodin käyttötarkoituksen muutos	
Päiväys 23.5.2022	Sivumäärä/Liitteet 37/27
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Iisalmen kaupunki	
Tiivistelmä <p>Työn tavoitteena oli tutkia, millaisia uusia käyttötarkoituksia Iisalmissa sijaitsevaan entiseen kunnalliskoti Heinäkelkkaan on mahdollista toteuttaa. Kohde on ollut käyttämättömänä useita vuosia muun muassa sisäilmaongelmien takia. Rakennus on tarkoitettu saadaan uudelleen käyttöön. Siksi kohteesta tehtiin uusien käyttötarkoitusten mukaiset suunnitelmat, sekä esittelyaineisto, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi kohteen myymisessä.</p> <p>Työn toteuttamisessa täytyi huomioida kohdetta koskevat kaava- sekä suojelumääräykset. Muutossuunnittelussa täytyi tutustua kohteen historiaan: entisiin käyttötarkoituksiin, aikaisemmin tehtyihin muutoksiin ja vanhoihin piirustuksiin. Lisäksi tarkasteltiin kohteen kuntotutkimuksia, joista selvisi kohteen nykyinen kunto. Taustatutkimuksen pohjalta kohteeseen pystyiideoimaan uusia käyttötarkoituksia, joista tehtiin suunnitelmia mallinnusohjelmien avulla. Esittelyaineisto tehtiin visualisointiin tarkoitettujen ohjelmien avulla.</p> <p>Työn lopputuloksena valmistuivat kahdet erilliset luonnostason arkkitehtisuunnitelmat. Suunnitelmat tehtiin kahdesta eri käyttötarkoituksesta: rakennuksen muuttamisesta asunnoiksi sekä nuorisokodiksi. Lopuksi kerättyjen tietojen ja tehtyjen suunnitelmien pohjalta kohteesta tehtiin toimeksiantajan käyttöä varten esittelyaineisto.</p>	
Avainsanat Muutossuunnittelu, Korjausrakentaminen, Suojelukohteet, Nuorisokodit, Yhteisöllinen asuminen	

Field of Study Technology, Communication and Transport	
Degree Programme Degree Programme in Construction Architecture	
Author Emma Tikkanen	
Title of Thesis Changing the Use of the Former Municipal Home	
Date 23 May 2022	Pages/Appendices 37/27
Client Organisation /Partners City of Iisalmi	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of the thesis was to investigate what new uses can be implemented for the former municipal home Heinäkelkka in Iisalmi, Finland. The building has been unused for several years due to indoor air problems, among other things. Building is to be re-used, which is why the necessary plans were to be made of the premises of the new purpose. Another purpose was to prepare presentation material that can be utilized, for example, in the sale of the property.</p> <p>In carrying out the work, it was required to take into account the land use plans and preservation orders concerning the subject. The history of the subject, i.e. the former uses, alterations made in the past and old drawings, had to be acquainted with in the alteration planning. In addition, condition surveys were taken for processing, which were used to obtain an idea of the current condition of the building. Based on the background research, new uses could be developed for the target. The plans for them were made using modelling programmes. Presentation material was made using programs intended for visualization.</p> <p>As a result of the project, two separate draft-level architecture plans were created for two different uses. One of them was converting the building into apartments and the other was a youth home. Finally, on the basis of the information collected and the plans made, presentation material of the subject was prepared for the use of the commissioner.</p>	
<p>Keywords Alteration planning, Renovation, Protected building, Youth home, Communal living</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
1.1	Suunnittelukohde	6
1.2	Käsitteet.....	7
2	IISALMEN ENTISEN KUNNALLISKODIN HISTORIAA	9
2.1	Rakennuksen historiaa.....	9
2.1.1	Rakennuksen ympäristö.....	9
2.2	Piirustukset vuosien 1913–2008 välillä	9
3	SUUNNITTELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	12
3.1	Kaavamääräykset.....	12
3.2	Suojelumääräykset.....	13
3.3	Suunnittelua ohjaavat määräykset ja ohjeet	13
4	KOHTEESEEN TEHDYT KUNTOTUTKIMUKSET JA KORJAUKSET	15
4.1	Kuntotutkimus ja -arvio	15
4.2	Rakennukseen tehdyt korjaukset ja remontit	15
4.3	Rakennuksen tulevaisuus.....	16
5	UUSIEN KÄYTTÖTARKOITUKSIEN IDEOINTI	17
5.1	Käyttötarkoituksen suunnitteluprosessi.....	17
5.2	Nuorisokodit	18
5.3	Yhteisöllinen asuminen	20
6	SUUNNITTELU.....	21
6.1	Asuntojen suunnittelu.....	21
6.1.1	Luonnostelu.....	21
6.1.2	Luonnosten työstäminen mallintamalla.....	22
6.1.3	Lopulliset suunnitelmat.....	23
6.2	Nuorisokodin suunnittelu	25
6.2.1	Luonnostelu.....	25
6.2.2	Luonnosten työstäminen mallintamalla.....	26
6.2.3	Lopulliset suunnitelmat.....	27
6.3	Paloturvallisuuden ja esteettömyyden toteutuminen suunnitelmissa.....	28
6.3.1	Esteettömyys.....	29
6.4	Esittelyaineisto.....	30

7	LOPPUTULOKSET JA POHDINTA	32
7.1	Lopputulosten luotettavuus	32
7.2	Opinnäytetyön merkitys	33
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	35
	LIITE 1: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, ASEMPIIRUSTUS	37
	LIITE 2: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, POHJA, LEIKKAUS.....	37
	LIITE 3: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, KELLARI, ULLAKKO	37
	LIITE 4: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, JULKISIVUT.....	37
	LIITE 5: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, DETALJI.....	37
	LIITE 6: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, ASEMPIIRUSTUS.....	37
	LIITE 7: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, POHJA, LEIKKAUS.....	37
	LIITE 8: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, ULLAKKO, KELLARI	37
	LIITE 9: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, JULKISIVUT.....	37
	LIITE 10: ESITTELYAINEISTO	37

KUVALUETTELO

	KUVA 1. Suunnittelukohde takapihan puolelta (Tyrväinen 2022, CC BY-SA).....	7
	KUVA 2. Nykypäivän kartta Heinäkelkan ympäröivästä alueesta (Muokattu kohteesta Karttapalvelu).....	10
	KUVA 3. Rakennuksen nykyinen pohja, jossa esitetty laajennusosat (Tikkanen 2022, CC BY-SA).....	11
	KUVA 4. Ote asemakaavakartasta (Muokattu kohteesta Iisalmen kunta 1997)	12
	KUVA 5. Ensimmäinen luonnos asuntojen pohjasta (Tikkanen 2022, CC BY-SA).....	22
	KUVA 6. Asuntopohjien pidemmälle viety luonnos (Tikkanen 2022, CC-BY SA).....	23
	KUVA 7. Ensimmäinen luonnos Nuorisokodista (Tikkanen 2022, CC BY-SA)	26
	KUVA 8. Nuorisokodin pidemmälle viety luonnos (Tikkanen 2022, CC-BY SA)	27
	KUVA 9. Nuorisokodin esteetön sisäänkäynti ja WC-tila (Tikkanen 2022, CC BY-SA).....	29
	KUVA 10. Havainnekuvan suunnittelusta toteutukseen (Tikkanen 2022, CC BY-SA).....	30

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön suunnittelukohteena on Iisalmessa sijaitseva entinen kunnalliskoti. Rakennus on rakennettu 1900-luvun alussa, ja se on historiallisesti merkittävä kohde, joka edustaa 1900-luvun alun laitosrakentamista. Rakennus on toiminut viimeksi päiväkoti Heinäkelkkana, joka lopetti toimintansa vuonna 2018 jatkuneiden sisäilmaongelmien vuoksi.

Suomessa rakennuksien huono kunto, sisäilmaongelmien lisääntyminen sekä tilojen joustamattomuus nykyajan käyttötarkoituksiin ovat johtaneet siihen, että rakennuksia jää käyttämättömiksi, kuten tässäkin kohteessa on käynyt. Ongelmat ovat kasvattaneet runsaasti korjausrakentamisen- ja suunnittelun tarvetta, mihin tarvitaan ammattitaitoa myös tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Iisalmen kaupunki. Työn tarkoituksena on tutkia, mitä mahdollisia uusia käyttötarkoituksia kohteeseen on mahdollista sijoittaa. Muutoksia tehdessä huomioidaan maakunta-, yleis- ja asemakaavat määräyksineen, kohteen suojelumääräykset, rakennuksen aikakauden luonne sekä kohteen nykyinen kunto.

Työn tavoitteena on tehdä luonnostason arkkitehtipiirustukset uusien käyttötarkoitusten mukaisista tiloista. Kohteesta tehdään kaksi erillistä suunnitteluvaihtoehtoa, joissa tutkitaan kuinka rakennus taipuisi eri käyttötarkoituksiin. Piirustuksien lisäksi kohteesta tehdään markkinointiesite, jossa käytetään tuotettuja aineistoja, esitellään kohde lähtötietojen perusteella ja tehdään visuaalisesti edustavia havainnekuvia. Työn päällimmäisin tavoite on, että rakennukseen löydetäisiin tarpeellinen käyttötarkoitus toimivilla ratkaisuilla. Tätä varten rakennus voidaan kunnostaa ja ottaa uudelleen käyttöön, jolloin myös rakennuksen arvo tulisi säilymään.

Suunnittelukohdetta kutsutaan entiseksi kunnalliskodiksi sekä Heinäkelkaksi. Rakennuksen nykyinen nimi on Heinäkelkka, joka otettiin käyttöön sen jälkeen, kun rakennus muutettiin päiväkodiksi. Tautatietoja tutkiessa, rakennuksesta löytyy enemmän tietoa nimellä Iisalmen entinen kunnalliskoti. Tässä raportissa rakennukseen viitataan kummallakin nimityksellä asiayhteydestä riippuen.

1.1 Suunnittelukohde

Heinäkelkka on pääosin hirsirakenteinen rakennus, jonka julkisivut on verhoiltu vaaka- ja pystypaneelilla (kuva 1). Julkisivuissa on puusta tehtyjä koristeellisia yksityiskohtia. Rakennus on tehty tuulettuvalla alapohjalla, ja sokkeli on tehty luonnonkivistä. Rakennuksen vesikate on maalattua kone-saumapeltikatetta.

Heinäkelkka on 1-kerroksinen rakennus, missä on lisäksi ullakotilat ja osittain maanalla oleva kellari. Ullakolle ja kellariin on sijoitettu teknisiä tiloja. 1. kerroksen huoneistoala on noin 560 m². Rakennuksen pohjan muoto muistuttaa T-kirjainta, sisältäen kolme siipeä. Rakennuksen etelä- ja pohjoisissä sijaitsee useita huoneita, jotka ovat aulamaisen tilan ympärillä. Huoneiden Ikkunat ovat

pääosin takapihalle päin. Itäsiivessä sijaitsee porrashuone ja kellari. Lisäksi itäsiivessä sijaitsee yksittäisiä huoneita, keittiö ja ruokailutila. Rakennuksen keskelle, siipien solmukohtaan jää suurempi ja valoisa salitila.

KUVA 1. Suunnittelukohde takapihan puolelta (Tyrväinen 2022, CC BY-SA).

1.2 Käsitteet

Asemakaava:	Asemakaava määrää tietyn alueen käytöstä. Se määrää mitä, mihin, miten paljon ja millä tavoin alueelle saa rakentaa. Asemakaavaan voi määrittää esimerkiksi asuin-, virkistys- tai teollisuusalueita. Asemakaavan laatii kunta. Asemakaavaan kuuluu kaavakartta kaavamerkintöineen ja määräyksineen. Kaavaan kuuluu myös selostus, jossa kerrotaan kaavan laatimisesta ja keskeisistä ominaisuuksista. (Ympäristöministeriö 2022.)
Asemapiirustus:	Asemapiirustus on rakennuspiirustus, jossa pohjana käytetään kantakarttaa tai tonttijakokarttaa. Asemapiirustus sisältää tiedot siitä, että suunniteltu rakentaminen täyttää rakennuspaikalle ja sen käytölle asetetut vaatimukset. Asemapiirustuksessa esitetään rakennuspaikka, rakennuksen ja piha-alueen tiedot ennen ja jälkeen suunnitellun rakentamisen. Asemapiirustuksen voi tehdä pätevyyden omaava suunnittelija, kuten arkkitehti. (RT 103398 Asemapiirustuksen laatiminen 2021, 1–3.)
Dwg-tiedosto:	Tiedostomuoto, joka on tarkoitettu AutoCAD-suunnitteluohjelmaa varten.
Kortteli:	Asemakaavassa osoitettu yhtenäinen alue, johon on usein määritetty yhtenäisiä määräyksiä. Kortteli voi käsittää yhden tai useamman tontin. Kortteliin voi kuulua eri käyttötarkoituksia kuten asuinrakennuksille ja autopaikoille varattuja alueita. (Sanastokeskus TSK 2017, 9.)
Kunnalliskoti:	Nimitys, jota käytettiin n. 1920–1960-luvulla kunnan järjestämästä laitospaikoista, jossa hoidettiin vanhuksia, sairaita ja heikommissa asemassa olevia henkilöitä. (Mehiläinen päivityksen ajankohta tuntematon.)

Nuorisokoti:	Nuorisokoti on valtion tai kunnan ylläpitämä hoitokoti, johon sijoitetaan huostaan otettuja tai avohuollon tarpeessa olevia nuoria (Valtioneuvosto ja ministeriöt, päivityksen ajankohta tuntematon).
Planssi:	Piirustus pohjana käytetty alusta, jossa esitetään suunnitelmia.
Rakennusoikeus:	Rakennusoikeus kertoo kerrosalan, kuinka paljon tontille voidaan rakentaa. Rakennusoikeus on määritetty asemakaavaan tai kunnan rakennusjärjestykseen. Rakennusoikeudellisesta kerrosalasta voidaan vähentää pinta-aloja tietyissä tilanteissa. Jos ulkoseinän paksuus on yli 250 millimetriä, tai huoneistojen välisen seinän paksuus on yli 200 millimetriä, saa rakennuksen kerrosala ylittää muutoin rakennettavaksi sallitun kerrosalan tästä aiheutuvan pinta-alan verran. Kerrosalan saa ylittää myös taloteknisten järjestelmien edellyttämän kuilun tai hormin tarvittavan pinta-alan verran. (Rakennettavaksi sallitun kerrosalan ylitykset 2019, 1.)
Rakennusosa:	Rakennuksen tai rakennelman itsenäinen osa. Rakennusosat voivat muodostua useista eri rakennustuotteista. Rakennusosia ovat esim. välipohja, ulkoseinä, vesikatto. (Finsta päivityksen ajankohta tuntematon.)
Skissipaperi:	Ohutta, läpikuultavaa käsin piirtämiseen tarkoitettua luonnostelupaperia, jota voidaan käyttää muun muassa läpipiirtämiseen.
Tontti:	Kiinteistö, joka muodostuu tonttijaon mukaisesta maa-alueesta. Asemakaavoissa esitetyt korttelit on jaettu tontteihin. Tontit voivat olla rakennettuja tai rakentamattomia, kuten asuinrakennuksille tai auto-paikoille tarkoitettut tontit. (Sanastokeskus TSK 2017, 10)
Vaivaistalo:	Noin 1800–1920-luvulla kunnalliskodeista käytettiin nimitystä vaivaistalot. Vaivaistaloja kutsuttiin myös köyhäintaloiksi, jossa hoidettiin vanhuksia, sairaita, orpoja, köyhiä ja työkyvyttömiä. (Tampereen yliopisto, Koneen säätö 2022.)
Vanhusten koti:	Hoitolaitos, jossa on hoitoyksikkö erityisesti vanhusten hoitoa varten. Kunnalliskoteja alettiin kutsua vanhustenkodeiksi noin 1960-luvusta lähtien, jolloin rakennuksien laitosmaisuudesta pyrittiin pääsemään eroon. Myös hoidettavien yksilölliset tarpeet otettiin paremmin huomioon.

2 IISALMEN ENTISEN KUNNALLISKODIN HISTORIAA

Koska suunnittelun kohteena on olemassa oleva rakennus, sen historiaan on tärkeää tutustua ja ymmärtää, mitä tyyliä rakennus edustaa, ja mitä tarkoitusta varten se on rakennettu. Historiaa tutkiessa tiedonlähteinä voi käyttää arkistolähteitä, painettuja ja painamattomia lähteitä, kirjallisuutta tai haastatteluita. Yleensä vanhoista piirustuksista – eteenkin pohja- ja asemapiirustuksista – saa hyvän käsityksen rakennuksen ja sen ympäristön luonteesta, ja vuosien aikana tehdyistä mahdollisista muutoksista. (Sahlberg 2010, 29.) Tässä opinnäytetyössä tiedonlähteinä on käytetty Iisalmen kaupungilta saatuja vanhoja piirustuksia sekä kirjallisuutta.

2.1 Rakennuksen historiaa

Iisalmen Kangaslammissa sijaitseva entinen kunnalliskoti edustaa 1900-luvun alun laitusrakentamista. Alkuperäinen rakennus on rakennettu vuonna 1914 ja sen suunnitteli suomalainen arkkitehti Josef Stenbäck. Alun perin rakennus on rakennettu vaivaistaloksi, mutta noin 1920-luvusta eteenpäin rakennuksesta puhuttiin kunnalliskotina. Rakennus toimi kunnalliskotina vuoteen 1962 sakka, jonka jälkeen se muutettiin vanhainkodiksi, jolloin laitospuolisuutta pyrittiin vähentämään. Muutoksen aikaan hoitopaikkojen määrää vähennettiin, mikä oli aikaisemmin parhaillaan ollut 34. Vanhainkotiin hoitopaikkoja varattiin yhteensä 27. Rakennus toimi vanhainkotina vuoteen 1992 sakka, kunnes se muutettiin päiväkotiksi käyttöön, mikä oli sen viimeisin käyttötarkoitus vuoteen 2018 saakka. Sen jälkeen rakennus otettiin kokonaan pois käytöstä jatkuneiden sisäilmaongelmien vuoksi. (Iisalmen kulttuuriympäristö, osa 3 Ydinkeskustan ulkopuoliset taajama-alueen arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2014, 96; Kukkonen 2021, 3.)

2.1.1 Rakennuksen ympäristö

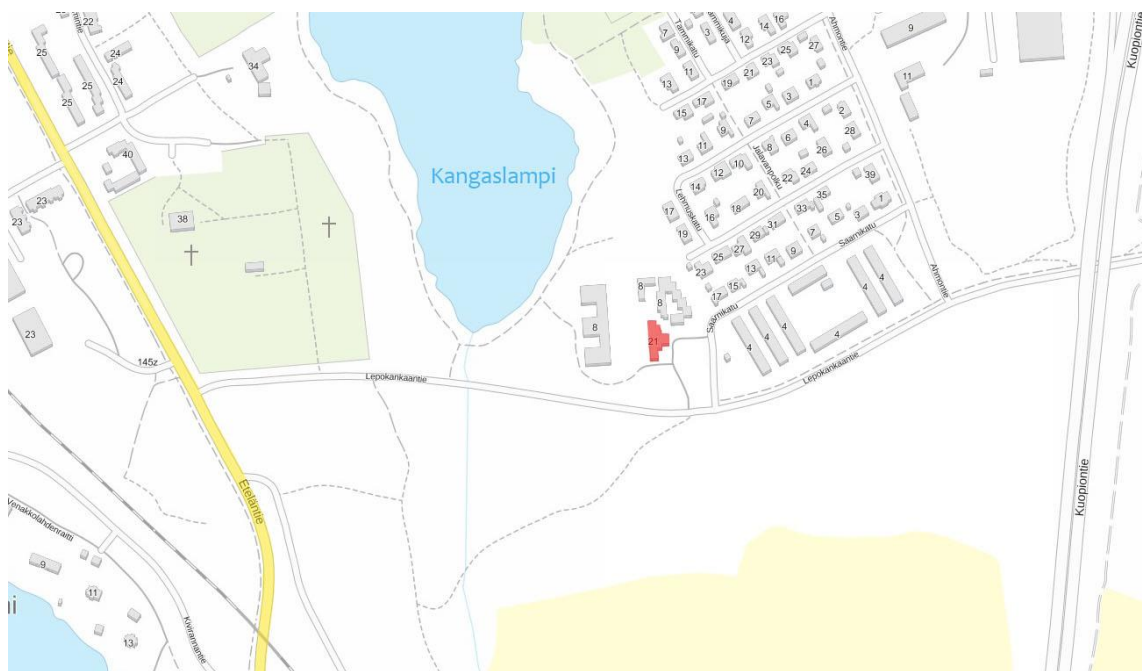
Heinäkelkka sijaitsee yli 15 000 m² suuruisella tontilla lähellä Kangaslampea. Ympäröivä maasto on tasaista. Heinäkelkan kanssa samalle tontille, rakennuksen länsipuolelle rakennettiin vuonna 1978 uusi vanhainkoti, joka kuitenkin purettiin syksyllä 2021. 1990-luvulla vanhainkodin pohjoispuolelle, viereiselle tontille rakennettiin vanhusten palveluasuntola, joka on nykyisin toiminnassa.

Rakennuksen ympäristö on ollut ravinnerikasta maata, mikä mahdollisti aikoinaan suuret viljelyalueet. Kunnalliskodin talous oli hyvin omavaraisista. ”Kunnalliskodilla oli 35 hehtaaria peltoa ja 6 hehtaaria laidunta sekä kotieläimiä” (Iisalmen kulttuuriympäristö, osa 3 Ydinkeskustan ulkopuoliset taajama-alueen arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2014, 96).

2.2 Piirustukset vuosien 1913–2008 välillä

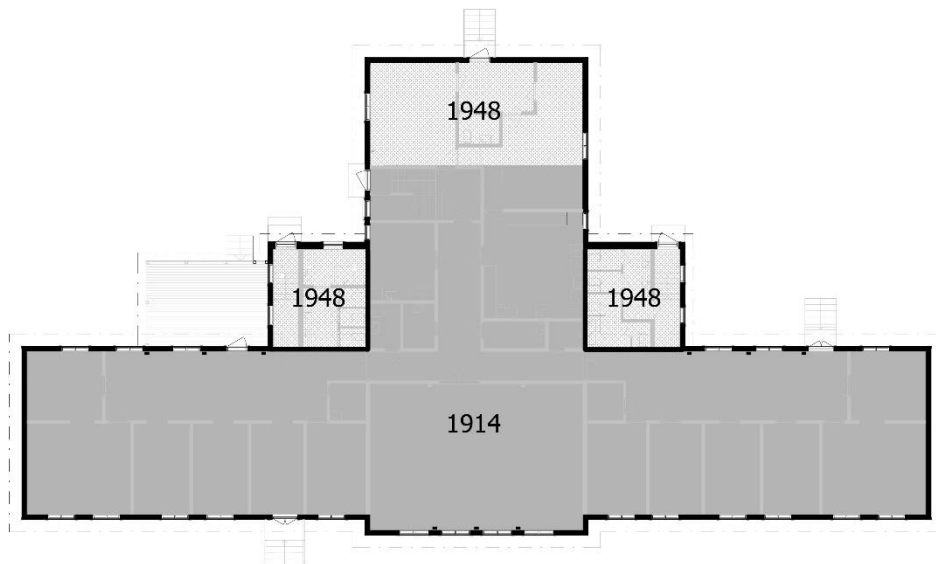
Rakennuksen vanhat piirustukset ovat olleet tiedonlähteinä, mutta niiden jakaminen on toimeksiantajan asettamien salassapitovelvollisuuden vuoksi kielletty. Vanhimmat piirustukset ovat alkuperäisiä Josef Stenbäckin käsialaa vuodelta 1913. Alkuperäisistä piirustuksista on löytynyt asema-, pohja- ja leikkauspiirustuksia. Tämän lisäksi kohteesta on löytynyt asema- ja pohjapiirustuksia vuosilta 1949, -81, -92 ja 2008. Piirustukset ovat skannatussa muodossa, mutta osa vanhimmista piirustuksista on niin epäselviä, että ne eivät ole luettavissa. Piirustuksia tutkimalla ja niitä vertailemalla voidaan nähdä, millaisia muutoksia rakennukseen on ajansaatossa tehty.

Asemapiirustuksia vertailemalla voidaan nähdä, kuinka tiestö on kehittynyt rakennuksen ympärillä. Kuvasta 2 on Heinäkelkka rakennus ja sen ympäristöä. Rakennus on merkitty punaisella. Alkuperäisessä asemapiirustuksessa kuvan 2 keltaisella merkitty Eteläntie on nimetty tieksi ”Maantie Kuopioon” ja muita teitä piirustuksessa ei ollut. Alkuperäisessä asemapiirustuksessa rakennukselle johtaa suora tie kyseiseltä maantieltä eli nykyiseltä Eteläntieltä. Tämä paljastaa osittain sen, että rakennuksen läntisen julkisivun on ajateltu olevan rakennuksen paraati julkisivu, joka on pitkän pihatien päätepisteenä ja rakennuksen symmetrisen julkisivun voi nähdä jo kaukaa. Vuoden 1981 asemapiirustukseen on rakennuksen eteläpuolelle tullut nykyinen Lepokankaantie, josta tulee liittymä myös rakennukselle sen toiselta puolelta alkuperäiseen suunnitelmaan nähden. Myös rakennuksen paraati julkisivun puolelle, Heinäkelkan eteen on rakennettu uusi rakennus.

KUVA 2. Nykypäivän kartta Heinäkelkan ympäröivästä alueesta (Muokattu kohteesta Karttapalvelu)

Pohjapiirustuksissa suurimpia muutoksia on tehty 1900-luvun puolella välissä. Rakennukseen on tehty uusia laajennuksia, jotka näkyvät kuvassa 3. Lähteissä on eroja, joiden mukaan laajennukset on tehty vuonna 1948 tai -49. Rakennuksen itäistä siipeä on laajennettu, jolloin myös ullakotila laajeni ja 1. kerroksen alle on tehty osittain maan alla oleva kellari. Alkuperäisessä pohjassa ullakolle vievät portaat ovat olleet keskemmällä rakennusta, mutta luultavasti kellarilaajennuksen yhteydessä portaat siirrettiin ulkoseinän viereen. Kyseisessä ratkaisussa portaikosta on käynti ullakolle sekä kellariin. Lisäksi entisten sisäänkäyntien paikoille, siipien ”kainaloihin” on tehty uudet saniteettitila laajennukset.

KUVA 3. Rakennuksen nykyinen pohja, jossa esitetty laajennusosat (Tikkanen 2022, CC BY-SA).

Pohjissa muita muutoksia ovat olleet lähinnä sisätilojen huoneiden järjestyksien ja käyttötarkoitusten muutokset. Väliseinien paikkoja on muuteltu jonkin verran. Lisäksi rakennukseen on tehty uusia sisäänkäyntejä, ja ikkuna-aukotus on muuttunut alkuperäisiin piirustuksiin verrattuna. Alkuperäisessä rakennuksessa on myös useita tulisijoja, joita ei ole nykyisessä rakennuksessa enää jäljellä.

3 SUUNNITTELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Suunnittelun lähtökohtina on aina selvittää alkuvaiheessa, mitä lakeja, määräyksiä ja ohjeistuksia suunniteltavaan kohteeseen ja sen ympäristöön kuuluu. Tässä kohteessa on tutkittu, mitä suunnittelutavan kohteen kaavat määräävät, kuuluuko kohteeseen tarkempia rakentamistapaohjeita ja mitä suojelumääräyksiä vanhaa rakennusta koskee.

Suunnittelua ohjaa Suomen rakennuslait, joita on noudatettava. Rakennuksen korjaus- ja muutostyössä pyritään rakennus kunnostamaan säännöksiä noudattavaksi niiltä osin kuin se on mahdollista (Valtioneuvosto ja ministeriöt, päivityksen ajankohta tuntematon). Lakien tulkinnan avuksi on tehty ohjeistuksia, mitkä voivat täydentää lakeja ja selventää niitä. Lisäksi tilojen suunnittelua varten on erilaisia ohjeita, joita noudattamalla saadaan toteutettua esimerkiksi tiloja hyvällä mitoituksella.

3.1 Kaavamääräykset

KUVA 4. Ote asemakaavakartasta (Muokattu kohteesta Iisalmen kunta 1997)

Kuvassa 4 esitetään violetilla kortteli, jossa Heinäkelkka-rakennus sijaitsee. Asemakaavassa merkitty toinen rakennus Heinäkelkan länsipuolella on purettu. Asemakaavassa kortteli on merkitty YS-merkinnällä, mikä tarkoittaa sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta. Kaavakarttaan on merkitty rakennuksen suurin sallittu kerroslukumäärä roomalaisella numerolla, joka on osoitettu olevan kaksi. Tontin tehokkuusluvaksi on osoitettu 0.3, mikä tarkoittaa kerrosalan suhdetta tontin pinta-alaan. Asemapiirustuksesta saadun tontin pinta-alan ja tehokkuusluvun avulla voidaan laskea rakennusoikeus: $0,3 \times 15\,437\text{ m}^2 = 4\,631\text{ m}^2$.

Asemakaavan yleismääräyksissä on määritetty, että "YS-korttelialueelle saa rakentaa asuntoja rakennuksen tai laitoksen hoidolle välttämätöntä henkilökuntaa varten". Tämän lisäksi "tonteilla oleva puusto tulee säilyttää rakentamattomilla alueilla". Autopaikoista on määritetty YS-alueilla 1 auto paikka asuntoa kohti ja 1 autopaikka neljää hoitopaikkaa kohti. (Iisalmen kunta 1997.)

3.2 Suojelumääräykset

Asemakaavassa ei ollut määritetty, että Heinäkelkka olisi suojeltu rakennus. Kuitenkin ensimmäisessä palaverissa toimeksiantajan tiimin kanssa tuli ilmi, että rakennus olisi suojeltu. Tästä johtuen suojelumääräyksiä on etsitty muista lähteistä kuin asemakaavasta.

Rakennuksien suojelumääräyksiä on tarkasteltu Museoviraston sivuilta, mistä päästään katsomaan rakennusperintörekisteriä, jossa on Suomen lailla suojellut rakennukset. Kuitenkaan Heinäkelkka rakennus ei kuulu Suomen lailla suojeltuihin rakennuksiin, joten rakennusta ei löytynyt näiltä sivuilta.

Sen sijaan maakuntakaavassa kohde on merkitty ma1 -merkinnällä, mikä tarkoittaa seuraava: "alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia" (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030; Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset, 7). Tämän lisäksi Pohjois-Savon maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset 2011 -aineistosta on etsitty eriteltyjä määräyksiä koskien Heinäkelkan suojelumääräyksiä, mutta aineistosta ei löytynyt kyseisestä rakennuksesta mainintoja.

Maakuntakaavan lisäksi tarkasteltavana on ollut yleiskaava suojelumääräyksiin liittyen. Iisalmen keskustaseudun osayleiskaavassa on tarkempi selitys rakennuksen suojelusta. Osayleiskaavassa (Iisalmen kunta 2007) rakennus on merkitty sr-merkinnällä, mikä tarkoittaa, että

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, jonka purkaminen on maankäyttö- ja rakennuslain 41 § 2 momentin nojalla kielletty. Rakennuksen ulkoasua ei saa muuttaa siten, että sen rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti arvokas kaupunkimiljöön kannalta arvokas luonne turmeltuu. Suojelutavoitteet toteutetaan asemakaavalla. Yleiskaavan suojelumääräys ohjaa asemakaavojen muutoksia. Asemakaava-alueen ulkopuolella suojelutavoitteet voidaan toteuttaa erillispäätöksin.

Iisalmen keskustaseudun osayleiskaava selostuksessa (2007,57) kohde löytyy taulukosta, jossa osoitetaan sr-merkinnän tarkoittavan juuri Heinäkelkka rakennusta, mutta muita tarkentavia suojelumääräyksiä rakennukseen liittyen selosteessa ei ollut.

3.3 Suunnittelua ohjaavat määräykset ja ohjeet

Opinnäytetyön kohteena on olemassa oleva rakennus, johon tullaan tekemään muutossuunnittelua. Suunnitelmat on pyrittävä toteuttamaan nykyisten määräyksien ja lakien mukaisiksi, vaikka rakennuksen olemassa olevat ratkaisut saattavat olla toteutettu vanhoja lakeja noudattaen. Se, mitä määräyksiä, lakeja ja ohjeita kohteessa tulee noudattaa, määräytyy osittain rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan, joka ei alkuvaiheessa ollut vielä tiedossa.

Suomessa lakien noudattamisesta suunnittelussa ja rakentamisessa valvoo rakennusvalvonta. Vaikka luonnossuunnitteluvaiheessa piirustuksiin ei yleensä kuulu detajli-tasonpiirustuksia toteuttavista ratkaisuista, ja suunnitelmat voivat vielä vähäisissä määrin muuttua pääpiirustuksiin nähden, tulee jo luonnosvaiheessa suunnitelmista varmistaa, että rakennuksen käyttöturvallisuus-, esteettömyys- ja paloturvallisuusmääräykset täyttyvät.

Rakennuksen käyttöturvallisuudesta on säädetty Ympäristöministeriön asetus. Laissa on määritetty esimerkiksi portaan, kaiteiden, käsijohteiden ja tasanteiden mitoituksista. Käyttöturvallisuusmääräykset lisäävät rakennuksessa eri toimintojen turvallisuuden lisäksi myös käyttömukavuutta. (Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttötavallisuudesta 1007/2017.)

Rakennuksen paloturvallisuus liittyy osittain käyttöturvallisuuteen, mutta palomääräyksiin liittyviä lakeja ja ohjeita on runsaasti, joten sen voi käsitellä omana osionaan. Paloturvallisuusmääräyksistä on Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 ja näihin määräyksiin liittyvät ohjeet. Lisäksi Toptenin sivuilta löytyy eri laeista ja ohjeista koottu aineisto – Pientalojen palokortti – joka käsittelee erityisesti pientalojen paloturvallisuutta (Rakentamisen yhtenäiset käytännöt - Pientalo palokortti, 2021).

Rakennuksen esteettömyyteen on laadittu Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017. Lisää ohjeita näiden lakien tulkintaan löytyy Ympäristöministeriön ohjeesta rakennuksen esteettömyydestä sekä Niina Kilpelän tuottamasta Esteetön rakennus ja ympäristö -oppaasta. Esteettömyyteen liittyvät lait ja määräykset ohjaavat suunnittelua siten, että rakennusta ja sen toimintoja kykenee käyttämään erityisesti lapset, vanhukset ja kehitysvammaiset (Valtioneuvosto ja ministeriö päivityksen ajankohta tuntematon).

Koska rakennus sijaitsee kaava-alueella, joka on merkitty sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi, koskee tätä käyttötarkoitusta myös omat säännökset ja ohjeet, mitkä voivat koskea esimerkiksi tietyille toiminnalle erityisiä tilantarvevaatimuksia. Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalas keskusvirasto, joka valvoo ja ohjaa valtakunnallisesti muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen asianmukaisuutta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022). Kaavan mukaisia käyttötarkoituksia suunniteltaessa tulee tarkempia ohjeistuksia ja säädöksiä tilojen suunnitteluun hakea esimerkiksi Valviran omilta nettisivustoilta, johon on koottu lakeja ja suosituksia.

Yleisiä ohjeita suunnitteluun löytyy runsaasti Rakennustietokortistoista. Rt-kortistot antavat viitteellisiä ohjeita muun muassa mitoitukseseen, määrien laskentaan ja käyttömukavuutta lisääviin tekijöihin. Ohjeita ei ole pakko noudattaa, mutta ne avustavat sisä- ja ulkotilojen suunnittelussa ja esimerkiksi autopaikkojen mitoituksessa. Rakennustietoväylästä löytyy runsaasti Rt-kortistoja, joista löytyy suunnitteluohjeita eri käyttötarkoituksia ja tiloja varten.

4 KOHTEESEEN TEHDYT KUNTOTUTKIMUKSET JA KORJAUKSET

Koska opinnäytetyö liittyy vahvasti korjausrakentamiseen ja -suunnitteluun, on erityisen tärkeää tutustua rakennukseen tehtyihin kuntotutkimuksiin, jos niitä vain on olemassa/saatavilla. Rakennuksessa tehdyt ratkaisut vaikuttavat uusien suunnitelmien tekemiseen. Kun tiedetään rakennuksessa esiintyvät toimivat ratkaisut sekä ongelmakohdat, voidaan suunnittelussa ottaa huomioon ne paikat, jotka halutaan säilyttää, korjata tai purkaa. Lisäksi kuntotutkimuksista voi selvittää esimerkiksi sellaisten haitallisten aineiden esiintymisiä, mitkä rajoittavat purkutöiden tekemistä.

Heinäkelkan tilat ovat olleet käyttämättöminä vuodesta 2018 saakka. Rakennus on viimeisimpänä toiminut päiväkotina, mutta tilat otettiin pois käytöstä sisäilmaongelmien vuoksi. Vuoden 2017 keväällä Sisäilmakeskuksen toimesta on tehty kosteus- ja sisäilmeteknisen kuntotutkimuksen, jonka raportti on ollut tämän opinnäytetyön lähtötiedoissa. Vuoden 2021 lopulla Sitowise Group Oy teki kohteesta rajatun kuntoarvion, jonka aineisto on ollut myös saatavilla. Näiden aineistojen tarkempaa sisältöä ei kuitenkaan saa jakaa toimeksiantajan asettaman salassapitovelvollisuuden vuoksi.

4.1 Kuntotutkimus ja -arvio

Rakennukseen on tehty sisäilmatekninen kuntotutkimus Sisäilmakeskuksen toimesta. Raporttiin tutustumalla ja tuloksia analysoimalla on saatu karkeaa käsitystä rakennuksen kunnosta, nykyisten rakenteiden materiaaleista sekä talotekniikasta. Tutkimustulokset perustuvat aistinvaraisiin havaintoihin, rakenneavauksiin, paine-ero seurantaan ja sisäilman tulo- ja poistoilmamäärien mittaamiseen. Tutkimus on toteutettu kattavasti eri tiloista, koska rakennuksessa on tehty korjauksia, laajennuksia ja muutoksia ainakin 1900-luvun puolesta välistä lähtien. Tästä johtuen eri rakentamisen aikakaudet ja rakentamistavat toteutuvat eri tiloissa ja rakenteiden välillä on runsaasti eroja. Rakennuksessa on myös jäljellä alkuperäisiä materiaaleja. (Pietarinen, 2017.)

Sitowise Group Oy:n toimesta kohteeseen on tehty karkeampi kuntoarvio vuoden 2021 lopulla. Tutkimus perustui enemmän aistinvaraisiin havaintoihin. Tutkimuksen lähtötiedoissa oli käytetty aikaisempaa Sisäilmakeskuksen tekemää kuntotutkimusta. Arviossa on esitetty vaihtoehtoja toimenpiteistä, mitä rakennukselle voidaan tehdä tulevaisuudessa. Vaihtoehtoja ovat pitää rakennus kylmillään ja tehdä sisäpuolisia purkutöitä, pitää rakennuksen kylmillään ilman sisäpuolisia purkutöitä sekä rakennuksen korjaus ja käyttöönotto. Jokaisesta vaihtoehdosta on esitetty, mitä töitä toimenpide vaatisi ja mitkä olisivat niiden karkeat kustannukset. (Kukkonen, 2021.)

4.2 Rakennukseen tehdyt korjaukset ja remontit

Rakennukseen on tehty erilaisia korjauksia ja remontteja vuosien saatossa. Tarkempaa listausta toimenpiteistä löytyy vuodesta 2011 lähtien. Osasta rakennuksen eri tiloista on uusittu seinä-, alapohja-, ja yläpohjarakenteita. Kun rakenteita on uusittu, on tiloihin myös samalla uusittu pintamateriaaleja. Rakennukseen on myös uusittu osastojen ilmanvaihto kokonaisuudessaan, jolloin pienemmät ilmanvaihtokoneet on korvattu uudella suuremmalla koneella, joka sijoitettiin ullakolle ilmanvaihtokonehuoneeseen. Rakennuksen tällä hetkellä yksi ongelmallisimmista tiloista on kellaritilat.

Niihin on vuosien 2012–13 vaihteessa tehty korjauksia, mistä ei ollut eritelty tarkempia toimenpiteitä. Varsinaisten korjaustöiden lisäksi rakennukseen on tehty paljon kunnossapitotoimenpiteitä. (Iisalmen kaupunki julkaisuajankohta tuntematon.)

Vuonna 2017 kuntotutkimuksen pohjalta saatiin hieman tarkempaa tietoa rakennuksen kunnosta, ja tulosten jälkeen tiloihin on tehty tiivistyskorjauksia. Lisäksi kellaritilat päädyttiin ottamaan pois käytöstä, jolloin ne alipaineistettiin. Lisäksi kellaritiloihin tehtiin purkutöitä, jolloin osa vaurioituneita materiaaleista poistettiin. (Nissinen 2017.)

4.3 Rakennuksen tulevaisuus

Korjaustoimenpiteistä huolimatta rakennus otettiin pois käytöstä kokonaan ja tilat ovat olleet vuodesta 2018 saakka tyhjillään. Kuntotutkimuksien ja rakenneavauksien avulla on saatu selville, mitkä rakenteista voivat olla riskirakenteita. Kuitenkaan materiaalinäytteitä ei ollut otettu, joten ongelmista ei voida olla varmoja.

Mikäli rakennus halutaan kunnostaa, tulee rakenteisiin tehdä korjaustoimenpiteitä ja uusia materiaaleja. Kohteeseen tulisi tehdä kuntotutkimus rakenteita avaamalla ja tutkimalla, mikä rakennuksessa on vikana. Tarkkaa syytä sisäilmaongelmien synnylle ei tähän mennessä tehtyjen tutkimuksien avulla ole saatu selville, joten se tulisi tutkia tarkemmin. Tästä syystä opinnäytetyössä suunnitelmien tekemisessä ei olla otettu kantaa siihen, mitä tarkempia ongelmia rakennuksessa on, ja kuinka ne voivat rajoittaa tulevaa korjausrakentamista tai purkutöitä.

Rakennukset kaipaavat säännöllisesti erilaisia huoltotöitä ja kunnostusta. Vaikka rakennus jätettäisiin tyhjilleen, ilmenee esimerkiksi Sitowisen tuottamasta kuntoarviosta, että rakennukseen tulee silti tehdä huoltavia korjauksia nyt ja tulevaisuudessa, mistä tulee kustannuksia Iisalmen kaupungille. Tämän vuoksi olisi hyvä, jos rakennukseen löydetään uusi käyttötarkoitus, mitä varten rakennus voidaan kunnostaa käyttökuntoon. Rakennus pysyy hyvässä kunnossa käytössä, kun sisätilat ovat lämpimät ja IV-koneet käytössä, jolloin tilojen ilmanvaihto toimii. Lisäksi rakennuksen huoltotöistä ja esteettisyydestä pidetään pääsääntöisesti parempaa huolta, jolloin rakennus säilyttää paremmin arvonsa.

5 UUSIEN KÄYTTÖTARKOITUKSIEN IDEOINTI

Opinnäytetyön yhtenä tehtävänä oli tutkia, mitä käyttötarkoitusta rakennukseen voidaan sijoittaa. Toimeksiantajan ajatuksia olivat, että käyttötarkoitus voisi olla esimerkiksi palveluasuminen, nuorisokoti, päiväkoti tai perhekoti. Toimeksiantajalla oli erityiset toiveet siitä, että opinnäytetyön tekijä ideoi käyttötarkoituksia myös itse. Ideointivaiheeseen annettiin ohjeeksi, että ajatukset tulee pitää avoinna myös sellaisille ideoille käyttötarkoituksista, jotka eivät ole kaavan mukaisia, koska kohteeseen voidaan hakea kaavan muutos, jos tällainen ratkaisu nähdään hyväksi ja tarpeelliseksi.

Käyttötarkoituksia ideoitiin useista eri vaihtoehdoista, mutta lopullinen vahvistus saatiin toimeksiantajalta, mitä ideoita lähdetäisiin viemään eteenpäin. Ideoista päädyttiin kahteen käyttötarkoitukseen, jotka olivat Heinäkelkan muuttaminen asunnoiksi sekä nuorisokodiksi. Nuorisokoti käyttötarkoituksena on asemakaavan mukainen, sen sijaan asunnoiksi muuttaminen vaatisi kaavan muutosta.

5.1 Käyttötarkoituksen suunnitteluprosessi

Taustatietoihin tutustumisen jälkeen työ aloitettiin sillä, että rakennukseen ja sen ympäristöön tutustumista syvennettiin. Aloituskokouksen jälkeen sovittiin kohdevierailun ajankohdaksi 24.1.2022. Ennen kohdevierailua rakennuksen pohjaratkaisuista täytyi saada selkeä käsitys. Tätä varten aloitettiin rakennuksen lähtötilanteen mallintaminen. Mallintamiseen käytettiin Revit-mallinnusohjelmaa. Lähtötietomallia tehtiin siihen vaiheeseen, että rakennuksen pohjapiirustuksia saatiin tulostettua tiloittain A4-kokoisille papereille, mitä oli helppoa käsitellä kohdevierailun aikana.

Kohdevierailu toteutettiin sovittuna ajankohtana, jolloin rakennusta tuli esittelemään Pirjo Kaisanlahti. Kohdevierailussa tiloista sai oman kokemuksen, mitä pohjapiirustuksista ei voi nähdä. Kohdevierailun aikana pystyttiin pohtimaan hieman sitä, millaisia tiloja rakennukseen voisi toteuttaa. Rakennuksen ulko- ja sisätiloista tarkasteltiin, mitkä rakennuksessa ovat sellaisia paikkoja, jotka haluttaisiin säilyttää, ja mitkä sen sijaan ovat sellaisia asioita, jotka kaipaavat parantelua tai poistamista. Kohdevierailun aikana rakennuksen sisä- ja ulkotiloista otettiin paljon valokuvia, joiden avulla myös lähtötietomallia pystyttiin tarkentamaan.

Kohdevierailun jälkeen tarkemman käyttötarkoituksen suunnittelun pystyi aloittamaan. Opintojen aikana ei ole aikaisemmin suunniteltu tämänkaltaista suunnittelukohtetta, jossa kaava määrää käyttötarkoitukseksi sosiaalipalveluita tai sairaalatoimintaa. Tämän vuoksi aluksi täytyi selvittää, mitä sosiaalihuoltolain mukaan yleisiin sosiaalipalveluihin kuuluu.

Seuraavaksi rakennuksen pohjan ja ympäristön pystyi ottamaan uudelleen tutkittavaksi uusista näkökulmista. Rakennuksesta tarkasteltiin, mistä suunnasta sinne saavutaan ja missä on nykyisiä sisäänkäyntejä. Myös ikkunoiden sijaintia ja ilmansuuntia tarkasteltiin; mitkä alueet rakennuksesta ovat valoisampia ja voisivat olla käyttötarkoitukseltaan käytännöllisempiä oleskeluun valoisuuden ja näkymien kannalta. Myös rakennuksen nykyisen tekniikan, kantavien seinälinjojen ja märkätilojen vesipisteiden sijainti otettiin huomioon, sillä niiden paikkoja ei välttämättä voida siirtää tai se on hankalaa ja lisää huomattavasti kustannuksia.

Käyttötarkoitukseen vaikuttaa myös kohteen sijainti. Rakennus sijaitsee noin kolmen kilometrin päässä Iisalmen keskustasta. Toimeksiantaja osasi kertoa Iisalmen kaupungin luonteesta, että kaupungin asukkaat kokevat kohteen olevan kaukana, mikäli se ei sijaitse lähellä Pohjolankatua, joka luonnehditaan keskuskaduksi/pääkaduksi. Syy siihen, miksi välimatkat voivat tuntua pitkille ovat ainakin se, että Iisalmen julkisella liikenteellä kulkeminen koetaan joskus haasteelliseksi, vähäisten vuorojen tai liikennereittien vuoksi. Tämä vaikuttaa käyttötarkoituksen suunnitteluun, koska toiminnan toivottaisiin olevan jotakin pidempiaikaista olemista rakennuksessa.

Näiden pohdintojen ja tarkastelujen jälkeen pystyttiin listaamaan ajatuksia siitä, mitä tuleva käyttötarkoitus voisi olla. Ideoina olivat, että rakennus voitaisiin kehittää päiväkotiksi/eskariin käyttöön, mutta nykyisiä tiloja voitaisiin päivittää nykyaikaisempiin ja muunneltavampiin ratkaisuihin. Toinen vaihtoehto oli jokin laitosmainen käyttötarkoitus, jossa tilat toteutettaisiin siten, että hoidettavalla on oma huone ja sen lisäksi rakennuksessa olisi yhteiskäyttöiset saniteetti- ja oleskelutilat, sekä keittiö. Tämänkaltaiseen tilaratkaisuun sopisi nuorisokoti, katkaisu-/vieroitushoito, psykiatrinen osasto, vanhusten koti tai jokin muu laitoshoidon yksikkö. Yksi variaatio tästä olisi myös se, että hoidettavien omiin tiloihin lisätään jokaiselle omat peseytymistilat ja keittiö. Tällaisia käyttötarkoituksia voivat olla vanhusten koti, palveluasuminen tai muu asumisyksikkö.

Yhtenä vaihtoehtona käyttötarkoituksesta pohdittiin rakennuksen muuttamista turvakodiksi. Tässä ratkaisussa rakennuksen sijainti hieman keskustasta syrjemmässä voisi olla positiivinen asia. Riippuen siitä, onko tilat suunniteltu pidempiaikaiseen vai väliaikaiseen käyttöön, saniteettitilat ja keittiöt voisivat sijaita joko omissa huoneistoissa tai toteuttaa yhteiskäyttöisinä.

Viimeisin idea käyttötarkoituksesta olisi muuttaa rakennus asuinkäyttöön, mikä vaatisi kaavan muutoksen. Ensimmäisen kerroksen huoneistoala on yli 500 m², mikä mahdollistaisi useamman asunnon sijoittamisen rakennukseen. Kuitenkin pohjan muoto ei ole rivitalolle tyypillinen, vaan rakennuksessa on kolme siipeä. Tämä asettaisi omat haasteensa sille, miten asunnot voitaisiin sijoittaa rakennukseen, ja kuinka jokaiselle asunnolle saadaan omat piha-alueet.

Eri ideat uusista käyttötarkoituksista esitettiin toimeksiantajalle. Esittelyn jälkeen toimeksiantaja kertoi käyttötarkoitukset, mistä tullaan tekemään suunnitelmat. Heinäkelkan muuttamisesta nuorisokodeiksi ja asunnoiksi koettiin parhaimmiksi ideoiksi, jotka voisivat olla tarpeellisia. Asumiseen haluttiin ottaa teemaksi yhteisöllinen asuminen, mikä voi helpottaa pohjaratkaisuja suunniteltaessa. Työssä tulisi toteuttaa kahdet erilliset luonnostason arkkitehtisuunnitelmat uusista käyttötarkoituksista.

5.2 Nuorisokodit

Kun käyttötarkoitukset oli päätetty, mistä lähdetään toteuttamaan tarkempia luonnostason suunnitelmia, täytyi prosessissa palata jälleen taustatietojen tutkimiseen. Koska kumpaankaan suunniteltavaan kohteeseen ei ollut valmiita tilaohjelmia, täytyi eteenkin nuorisokodin kohdalla tutkia, millaisia tiloja nuorikodeissa on, ja mitä määräyksiä ja suosituksia tilojen suunnitteluun liittyy.

Tiloja suunniteltaessa täytyi ottaa huomioon, kuinka monta nuorta rakennukseen voidaan sijoittaa. Sitä kautta määräytyvät myös muiden tilojen laajuudet. Taulukkoa 1 on käytetty ohjeena siihen, kuinka monta nuorta voidaan sijoittaa nuorisokodin yksikköä kohden. Taulukossa on myös osoitettu, että yksikköjä voidaan sijoittaa kaksi samaan rakennukseen, jolloin hoito- ja kasvatushenkilöstön

määrä on kuusi yksikkö kohden, eli yhteensä rakennukseen voisi sijoittaa 12 nuorta. Taulukosta voidaan lukea myös, kuinka paljon henkilöstöä eri tapauksissa on oltava.

TAULUKKO 1. Nuorisokotien yksikkö- ja henkilöstölukumäärä suositukset (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2012, 25)

asuin-yksikköjä	hoito- ja kasvatushenkilöstö	vastuuhenkilöä	yhteensä henkilöstöä
1	7	sisältyy ed.	7
2 samassa rakennuksessa	6+6	(+1) yhteinen vastuuhenkilö	(13) 12
2 eri rakennuksessa/pihapiiri	7+7	1toimii vastuuhenkilönä jommastakummasta yksiköstä	14
2 samassa tai eri kunnassa	7+7	molemmissa vastuuhenkilö	14
3 kahdessa eri rakennuksessa	6+6 7	(+1) yhteinen vastuuhenkilö	12 7 (+1)
2 samassa rakennuksessa ja ja 2 eri rakennuksessa	6+6 7+7	+ yhteinen vastuuhenkilö	12 14 +1

Nykyisten määräyksien mukaan lastensuojelulaitoksissa lapsella on oltava mahdollisuus rauhalliseen omaan alueeseen ja Valviran suositus tähän on, että jokaiselle lapselle/nuorelle on oma huone, jonka vähimmäiskoko on 12 m². Tämän lisäksi asuinyksikköön on varattava tarpeeksi tiloja ruokailuun, yhdessä oleskeluun sekä erilaisiin toimintoihin ja harrastuksiin. Saniteettitiloja on varattava kolme asuinyksikköä kohden. (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2012, 35.)

Muuta huomioitavaa tilojen suunnittelussa on ottaa huomioon, että rakennuksessa tulisi olla neuvottelua varten omat tilat sekä toimistotilaa. Myös henkilökunta tarvitsee omat pukuhuonetilat. Tiloihin on varattava myös lääkkeiden varastointia varten turvallinen lukittava kaappi, joka sijaitsee lukittavassa tilassa. (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2012, 35–40.)

Vaikka kyseessä on laitosmainen toiminta, nuorisokoteja suunniteltaessa on pyrittävä toteuttamaan tilat siten, että ne eivät olisi laitosmaisia. Asuinympäristö on pyrittävä suunnittelemaan siten, että se olisi mahdollisimman kodinomainen ja turvallinen. Lapset ja nuoret muuttavat nuorisokoteihin usein vaikeista oloista ja uuteen paikkaan sopeutuminen pitäisi tehdä mahdollisimman helpoksi. Sopeutumisen ja viihtymisen kannalta tärkeää on rutiininomainen päivärytmi ja mahdollisuudet toiminnalliseen tekemiseen ja harrastamiseen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, päivityksen ajankohta tuntematon.)

5.3 Yhteisöllinen asuminen

Asuntojen suunnittelua opintojen aikana on tullut harjoiteltua eniten, joten tilojen mitoitusäännöt ovat tulleet jo melko tutuiksi. Kuitenkin tässä työssä asuntojen suunnitteluun otettiin teemaksi yhteisöllinen asuminen, mikä johti taustatutkimukseen ja tiedon keräämiseen. Taustatutkimuksessa selvitettiin, mitä yhteisöllinen asuminen tarkoittaa Suomessa ja millaisia ratkaisuja tähän teemaan on mahdollista yhdistää.

Yhteisöllisen asumisen voidaan ajatella olevan yksi nykypäivän uusista asumisen trendeistä ja sen voidaan odottaa lisääntyvän tulevaisuudessa. ”Yhteisöllisyyden paluu asumiseen kuvastaa ihmisen luontaista tarvetta kuulua johonkin. Vanhan ajan kyläyhteisön toteuttaminen modernilla tavalla kaupunkiympäristössä vastaa tähän tarpeeseen” (Health City Finland Oy 2020). Yhteisöllisen asumisen tilojen suunnittelussa lähtökohtana on miettiä, millaisia tiloja voidaan toteuttaa siten, että ne ovat kaikkien asukkaiden käytettävissä; millaisille tiloille on todellista tarvetta ja kysyntää ja miten ne saadaan toteutettua siten, että asukkaat haluavat käyttää niitä.

Asumismuotoon halutaan lisätä luonnollisia kohtaamispaikkoja naapureiden kanssa. Moderniin yhteisölliseen asumiseen kuuluu yhteiskäyttöisiä tiloja, jossa voidaan viettää aikaa naapureiden kanssa toiminnallisen tekemisen tai harrastuksien parissa. Esimerkiksi asukkaiden omien kuntosalien suosio on kasvanut hyvinvointitrendien kasvaessa.

Yhteisöllisen asumiseen voi tilojen lisäksi kuulua yhteiskäyttöisiä tavaroita tai kulkuvälineitä. Asukkaiden yhteiseen omistukseen voi kuulua esimerkiksi autoja tai polkupyöriä, mitä voi käyttää/vuokrata tarpeen mukaan. Myös muiden esineiden jakaminen naapuruston kesken voi olla taloudellisesti järkevää, esimerkiksi jotkin työkalut ja pihanhoitovälineet voidaan jakaa naapuruston kesken. (Health City Finland Oy 2020).

6 SUUNNITTELU

Tilaaajan asettamat tavoitteet työn toteutuksesta oli, että kohteesta tullaan tekemään luonnostason arkkitehtipiirustukset, mihin sisältyvät asema-, pohja-, leikkaus ja julkisivupiirustukset. Sen lisäksi suunnitelmien pohjalta tehdään tilaohjelmat, mistä nähdään listan muodossa, mitä tiloja rakennukseen on sijoitettu sekä niiden laajuudet. Lopuksi kohteesta tehdään yksi esittelyaineisto, jota voidaan käyttää markkinoinnissa. Esittelyaineistoon on tarkoitus koota tietoja rakennuksesta, esitellä kummankin käyttötarkoituksen uudet suunnitelmat ja tehdä niistä edustavia havainnekuvia.

Luonnostason piirustuksien lisäksi työstä tehtiin yksi detalji, jonka avulla osoitetaan tarkempi ratkaisu siitä, kuinka uusi sisääntulokuisti on saatu sulautumaan julkisivuihin rakennuksen arkkitehtuuria kunnioittaen. Piirustuksien valmiiksi saaminen on edellyttänyt useampien luonnosten tekemistä, pohjien hiomista ja tarkastelua, että kaikkia suunniteluun liittyviä lakeja noudatetaan parhaalla mahdollisella tavalla.

6.1 Asuntojen suunnittelu

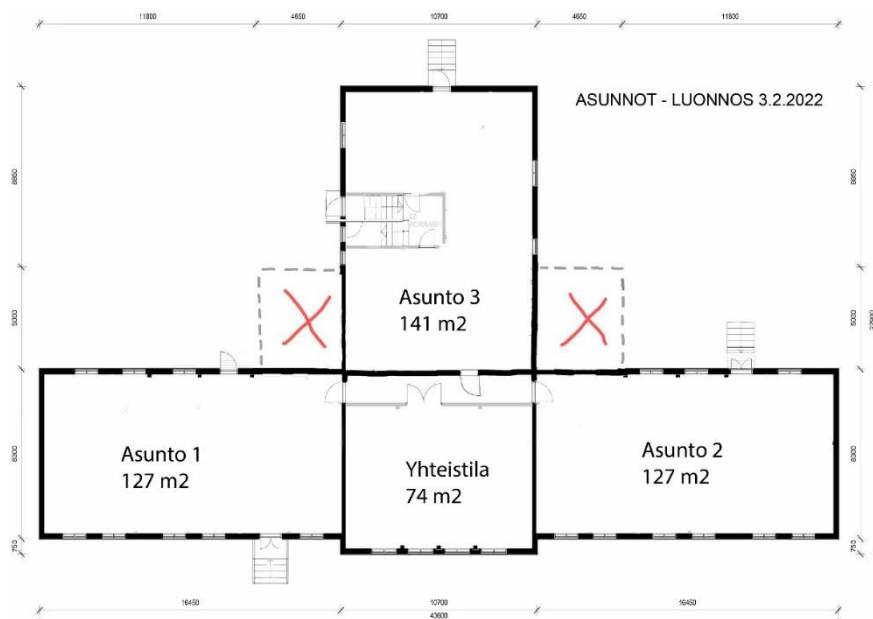
Ennen suunnittelun aloittamista, oli kohteen historiasta poimittu yksi asia, joka haluttiin tuoda uusiin suunnitelmiin. Pihan suunnitteluun haluttiin tuoda jotakin, mikä lisää asumisen omavaraisuutta, kuten kunnalliskodissa on aikaisemminkin ollut. Asuntojen sisätilojen suunnittelussa haluttiin mitoittaa tilat riittävän väljästi, mikä lisää asumismukavuutta ja sopii vanhemman rakennuksen tyyliin.

Suunnittelu aloitettiin sillä, että lähtötietomallia aloitettiin tarkentamaan. Alkutilanteen malli tehtiin siihen vaiheeseen, että siitä oli helppoa lähteä muokkaamaan kahta erillistä versiota. Seinien, ovien ja ikkunoiden paikat saatiin mallinnettua melko tarkasti, koska kohteen kellarista, 1. kerroksesta ja ullakosta oli olemassa piirustukset mittatarkassa dwg-muodossa. Lisäksi malliin tehtiin ala- ja yläpohjat sekä vesikate. Näiden rakennusosien korkomaailma ei ollut selvillä, joten ne arvioitiin vanhojen piirustusten sekä kohdevierailun aikana otettujen valokuvien perusteella.

Rakennusosat mallinnettiin luonnosmateriaaleilla, mutta niiden paksuudet pyrittiin tekemään mahdollisimman oikeanmukaisiksi. Tieto materiaalien paksuudesta saatiin kuntotutkimuksesta, jossa rakenneavauksien avulla on saatu tietoon materiaalit ja niiden paksuudet. Maastomalli tehtiin Cetopohjelman avulla. Maastomalliin tiet ja pihatoiminnot saatiin sijoitettua oikeille paikoille Iisalmen kaupungilta saadun dwg-muodossa olevan kartan avulla.

6.1.1 Luonnostelu

Asuntojen suunnittelu aloitettiin käsin piirtämällä. Nykyiset pohjapiirustukset tulostettiin mittakaaressa, jotta niitä voitiin käyttää pohjana skissipaperille luonnosteltaessa. Alkuvaiheen luonnokset olivat karkeita, ja niihin haettiin eri toiminnoille luontevia paikkoja rakennukseen.

KUVA 5. Ensimmäinen luonnos asuntojen pohjasta (Tikkanen 2022, CC BY-SA)

Kuvassa 5 on ensimmäinen käsin luonnostelun tuotos, missä on tutkittu, miten asunnot voitaisiin sijoittaa rakennukseen. Rakennuksen muoto on sellainen, että sen keskiosaan jää todella paljon tilaa, josta ei ole ikkunoita ulos. Tällainen tila on haasteellista, koska siihen voidaan sijoittaa vain tiloja, joihin ei tarvita ikkunoita, kuten WC, pesu- tai vaatehuoneita. Niiden laajuudet eivät kuitenkaan täyttäisi koko tätä aluetta riittävän tehokkaasti. Parhaimmaksi vaihtoehdoksi nähtiin, että jällempään tehdyt saniteettitila laajennukset voitaisiin poistaa. Rakennuksen historiaosuuden selvityksestä kävi ilmi, että laajennukset eivät kuulu alkuperäiseen rakennukseen, joten niiden poistaminen toisi rakennuksen alkuperäistä luonnetta vain enemmän esiin.

Ulko-ovien määrän perusteella rakennukseen ei olisi saanut kuin kolme asuntoa. Työn ohjauksessa käytiin Tuulikki Höglundin kanssa keskustelua siitä, että rakennuksen tyyliin sopivilla tavoilla voidaan ulko-ovia ja ikkunoita lisätä ja poistaa, kunhan se sopii julkisivuihin. Ikkunoiden ja ovien sijoittelussa voidaan käyttää mallina myös alkuperäisiä piirustuksia, jolloin voidaan ajatella, että rakennuksen alkuperäisiä piirteitä pyritään palauttamaan. Mikäli hanke viedään eteenpäin, tulee julkisivuihin tehdyt muutokset hyväksyttäväksi kulttuurihistoriallisen museon viranomaisen kanssa.

6.1.2 Luonnosten työstäminen mallintamalla

Käsin luonnostelun jälkeen, tarkempaa luonnostelua jatkettiin mallintamalla. Mallintaessa asunnoista tehtiin useampia vaihtoehtoja ja tiloja pyöriteltiin pitkään, jotta sopivimmat ratkaisut löytyisivät. Asuntojen suunnitelmaa muutettiin karkeaan versioon (kuva 5) verrattuna melko paljon sen vuoksi, että kohteeseen olisi toivottavampaa saada useampia pienempiä asuntoja, jotta korjaustoille saataisiin enemmän katetta.

Sen lisäksi asuntojen sijoittelua muutettiin enemmän rivitaloille tyypillisemmällä tavalla vierekkäin, koska siten asunnoille jää selkeät taka- ja etupiha-alueet. Rakennuksen itäiseen siipeen jää yhteiskäyttöiset tilat. Ullakotilaan säästettiin nykyiset IV-konehuoneet ja kellariin tekniset tilat. Sen lisäksi ullakolle sekä kellariin jäi tilaa myös asukkaiden varastoille.

KUVA 6. Asuntopohjien pidemmälle viety luonnos (Tikkanen 2022, CC-BY SA)

Kuvan 6 mukaiseen pohjaratkaisuun oli suunniteltu neljä asuntoa; kolme kolmen huoneen asuntoa ja yhden neljän huoneen asunnon. Asuntojen pohjien muodot suunniteltiin rakennuksen keskilinjaan nähden peilikuvina, mutta pohjaratkaisut toteutettiin eri tavoin. Yhteiskäyttöisiin tiloihin suunniteltiin harraste- ja saunatilat sekä työ- ja vierashuone. Tästä luonnoksesta tehtiin lisäksi sellainen versio, jossa suurikokoisin kolmen huoneen asunto jaettiin siten puoliksi, että sen tilalle saatiin toteutettua yksiö ja kaksio.

Asuntojen sisäänkäynnit suunniteltiin entisten saniteettitila laajennuksien paikoille. Sisääntulokuistit vaativat katoksen ja pienen tasanteen, jonka on oltava vähintään 1500 mm syvä (Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017, 6 §). Nämä ratkaisut muuttivat nykyisiä julkisivuja. Kuitenkin alkuperäisissä piirustuksissa rakennuksen sisäänkäynnit olivat olleet samoista paikoista.

Asuntojen luonnoksia esiteltiin toimeksiantajalle palaverissa. Palaverissa käytiin läpi eri pohjaratkaisuja. Suunnitelmista eniten pidettiin ratkaisusta, jossa rakennuksen pätyihin on toteutettu kolmen huoneen asunnot ja keskelle jäävät yksiö ja kaksio ja niiden peilikuvana toisella puolella on neliö. Kyseisessä ratkaisussa rakennukseen on toteutettu monia erityyppisiä ja kokoisia asuntoja, mutta ne ovat myös muunneltavissa, jos esimerkiksi suurempi neliö halutaankin muuttaa suunnitelman mukaisiksi yksiöksi ja kaksioksi.

6.1.3 Lopulliset suunnitelmat

Lopulliset suunnitelmat tehtiin A1-kokoisille plansseille, jotka olivat niin sanotusti työn toteutuksen kannalta viralliset palautettavat piirustukset. Asuntosuunnitelmista tuotettiin asema-, pohja-, leikkaus-, julkisivupiirustukset sekä sisääntulokuistin detaljipiirustus (Liitteet 1–5).

Lopullisiin piirustuksiin käytettiin melko paljon aikaa siihen, että piirustuksiin löytyi piirustusteknisesti oikeanlaiset sekä mahdollisimman selkeät esitystavat. Muutospiirustuksia tehdessä tulee kiinnittää huomiota piirustustapoihin, että niistä selviää selkeästi, mitkä ovat uusia ja mitkä olemassa olevia rakennusosia. Lisäksi hyvistä piirustuksista nähdään myös suoraan, missä sijaitsevat puretut seinälinjat. Tehdyissä suunnitelmissa muutokset on esitetty pohjapiirustuksissa, missä on esitetty uudet, säilytettävät ja purettavat seinälinjat. Asemapiirustuksesta selviää, missä on uudet sisäänkäynnit ja missä poistettavat. Lisäksi julkisivupiirustuksista selviää, mitä muutoksia niihin on tehty.

Rakennuksen nykyinen takapiha-alue säästettiin asuntojen pihaksi. Asemapiirustukseen tehtiin melko tarkka suunnitelma pihan toiminnoista, mikä tuki ideaa asuntojen omavaraisuudesta (Liite 1). Pihaan sai suunnitella melko vapaasti erilaisia toimintoja, koska niiden avulla saadaan osoitettua, millaisia tilavaroituksia pihaan tarvitaan, ja mitä kaikkea sinne on mahdollista toteuttaa. Takapihalle suunniteltiin jokaiselle asukkaalle omat viljelypalstat, istutuslaatikot sekä omenapuita.

Asemapiirustukseen tulee merkitä myös ajoliikenteen järjestelyt. Nykyisessä pihajärjestelyssä on jo olemassa liittymä tontille, sekä autopaikoille on runsaasti tilaa Heinäkelkan eteläpuolella. Suunnitelmissa hyödynnettiin olemassa olevat ratkaisut, mutta niitä tarkennettiin esittämällä autopaikat mitoituksineen. Parkkipaikalle olisi mahdollista sijoittaa 10 autopaikkaa, jolloin jokaista asuntoa kohti on varattu kaksi autopaikkaa. Asemapiirustukseen on merkitty autopaikoista puolet sijoitettavaksi autokatokseen, mikä lisää käyttömukavuutta. Samaan rakennelmaan saisi sijoitettua luontevasti pihavaraston sekä jätekatoksen. Tarkempia suunnitelmia autokatoksesta ei ole tehty, koska se ei ollut työn kokonaisuuden kannalta oleellista. Suunnitelma esitettiin varauksena, että se on kokonsa puolesta mahdollista siihen toteuttaa. Autopaikkojen suunnittelussa käytettiin apuna RT-korttia pysäköintialueiden suunnittelusta, mistä löytyi ohjeet parkkiruudun leveyden, pituuden ja peruutusmatkojen mitoitukseen (RT 98-11235 Pysäköintialueet 2016, 6). Koska tontti on niin suuri, jätettiin siitä suuri osa suunnittelematta, koska silloin alueelle jää mahdollisuus tulevaisuudessa suunnitella lisää toimintoja tai rakennuksia.

Lopuksi suunnitelmista säädettiin pieniä yksityiskohtia kuntoon. Pohjista tarkasteltiin, että keittiöiden kodinkoneet ovat loogisissa paikoissa. Julkisivuihin tehtiin pieniä muutoksia olemassa oleviin ikkunoihin. Pohjoisen suuntaan olevalla julkisivulla on ikkunoita sijoitettu todella paljon epäloogisiin paikkoihin ulkoa katsottuna. Aukotus ei ollut linjakkain eikä symmetrisesti, mikä ei sovi rakennukseen, joten tähän julkisivu näkymään tehtiin muutoksia. Yksi tarpeeton pieni ikkuna poistettiin ja porrashuoneen ikkunaa siirrettiin ulko-oven kanssa samaan linjaan. Tämän lisäksi laajennusosiin tehdyt ikkunat eivät ole tyyliltään samanlaisia, mitä muussa rakennuksessa; ne ovat matalampia ja osasta puuttui ikkunaristikot. Tämän vuoksi niihin lasituksiin lisättiin ikkunaristikot, mistä ne puuttuivat, jotta ikkunat olisivat tyyliltään yhtenäisempiä kaikkialla rakennuksessa (Liite 4).

Detaljipiirustuksen paikaksi valikoitui asuntojen sisääntulokuisti. Suunnitelmaan tehtiin pohjapiirustus ja leikkaus kuistista, sekä kaidepiirustukset (Liite 5). Piirustukseen merkittiin oleellisia tietoja rakenteista, väreistä ja toteutustavoista. Lisäksi suunnitelmiaan tehtiin vaihtoehtoinen ratkaisu, missä on esitetty, kuinka ramppi voidaan toteuttaa kohteeseen. Rampin toteuttamista varten kuistia tulisi laajentaa, mutta perustoiminnot toteutettaisiin detaljipiirustuksen tavoin.

Mikäli asunnolle johtavalla reitillä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteä nostoon tarkoitettu laite (Ympäristöministeriön ohje rakennuksen esteettömyydestä 2018, 12). Tätä määräystä tulisi noudattaa rivitaloissa. Koska kohteessa on tuulettuva alapohjarakenne, on rakennuksen lattianpinta noin metriä korkeammalla maanpinnasta, mikä tarkoittaa suojaamattoman luiskan pituudeksi noin 20 metriä ilman maaston muotoilua.

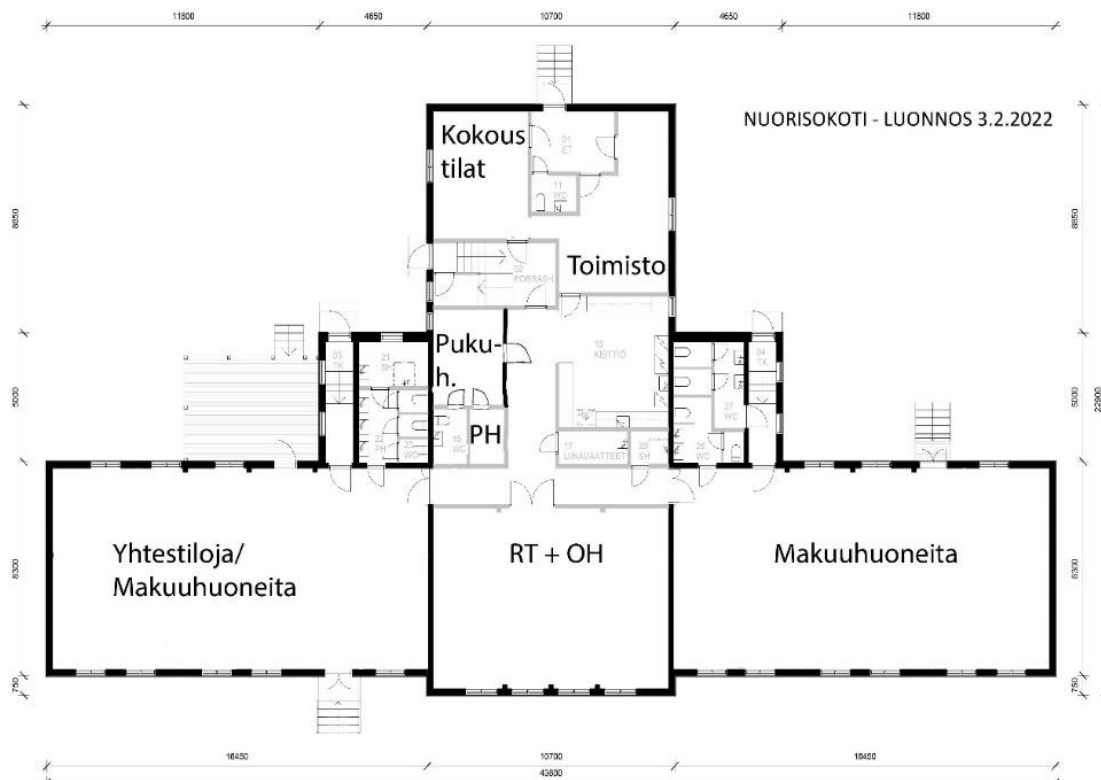
Rampin toteuttamisesta kokeiltiin erilaisia vaihtoehtoja, kuinka sen saisi toteutettua sisääntulojen kohdalle järkevästi. Kuitenkaan sellaista ratkaisua ei löytynyt, mikä olisi sopinut rakennukseen siten, että se olisi näyttänyt rakennukseen kuuluvaksi osaksi. Rakennus on suojeltu kohde, jonka ulkoasua ei saisi muuttaa siten, että sen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne turmeltuu (Iisalmen kunta 2007). Tässä tapauksessa on kaksi määräystä, jotka osittain ovat toisiinsa nähden ristiriidassa, joten suunnitelmia tehdessä täytyi punnita, kumpaa sääntöä olisi tärkeämpää noudattaa. Parhaimmaksi ratkaisuksi koettiin, että rakennuksen kohdalla voitaisiin tehdä poikkeus kiinteästä luiskasta, joka muuttaa rakennuksen julkisivuja merkittävästi. Luiskan varalle on kuitenkin tehty suunnitelma, joka voitaisiin toteuttaa siinä vaiheessa, kun asunnossa koetaan luiskan toteuttaminen tarpeelliseksi. Lopullisen päätöksen toteutustavasta tulisi kuitenkin tekemään rakennusvalvonta.

6.2 Nuorisokodin suunnittelu

Nuorisokodin suunnittelussa lähtökohtana oli luoda paikasta mahdollisimman kodin tuntuinen paikka, jossa olisi riittävästi mahdollisuuksia erilaiselle tekemiselle. Toiminnallisuus helpottaa nuorisokotiin sopeutumista ja lisää hyvinvointia. Lisäksi rakennukselta voi olla hankalaa liikkua Iisalmen keskustaan harrastuksien lähelle, joten harrastusmahdollisuudet olisi hyvä tuoda silloin nuorisokotiin. Myös tässä suunnittelukohteessa haluttiin pihasuunnitelmaan ottaa huomioon omavaraisuuden lisääminen.

6.2.1 Luonnostelu

Nuorisokodin pohjan suunnittelu aloitettiin käsin luonnostelemalla. Suunniteltaessa eri toiminnoille etsittiin aluksi karkealla tavalla sopivia paikkoja rakennuksesta. Kohdevierailun ja nykyisten pohjapiirustusten perustella nuorten omien huoneiden paikoiksi sopi parhaiten kuvasta 7 näkyvät paikat, eli kuvasta katsottuna oikean- ja vasemmanpuoleiset siivet. Niiden keskelle suureen saliin suunniteltiin ruokailutila ja olohuone. Rakennuksen nykyiset saniteettitilat ja keittiö olivat jo valmiiksi luonnollisissa paikoissa tähän suunnitelmaan. Rakennuksen päätyyn suunniteltiin tiloja, mihin nuorten ei tarvitse normaalisti kulkea. Tällaisia tiloja ovat toimisto- ja kokoustilat. Lisäksi sieltä on pääsy rakennuksen porrashuoneeseen, mistä pääsee kellariin ja ullakolle, mihin suunniteltiin henkilökunnan tiloja sekä arkisto/varasto.

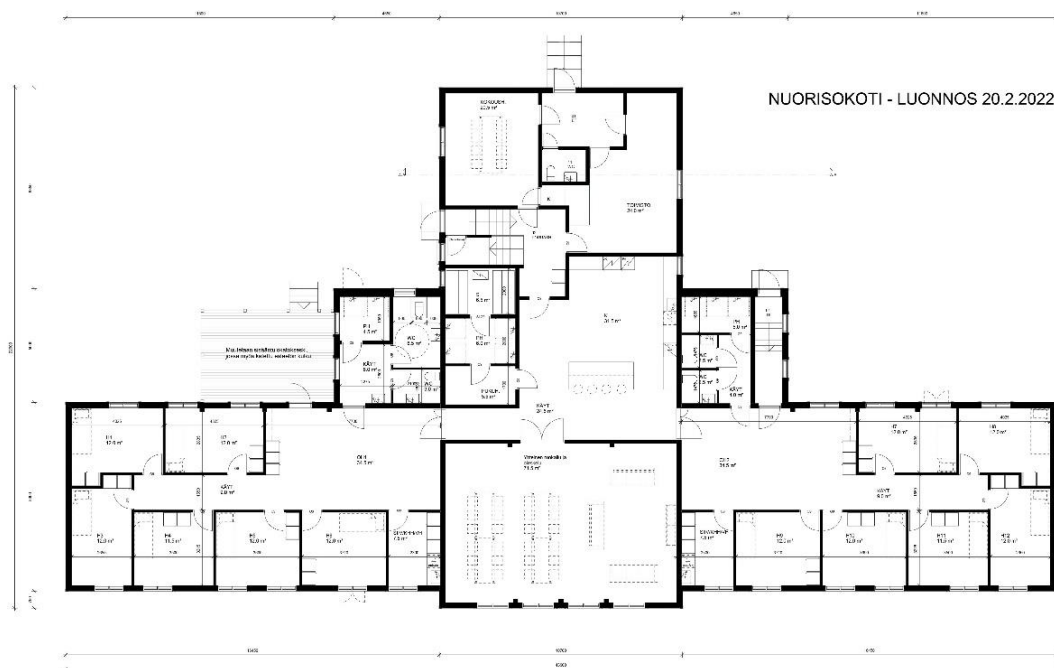
KUVA 7. Ensimmäinen luonnos Nuorisokodista (Tikkanen 2022, CC BY-SA)

6.2.2 Luonnosten työstäminen mallintamalla

Nuorisokotiin löytyi melko nopeasti ratkaisu, mihin eri tiloja voidaan sijoittaa. Seuraavaksi täytyi suunnitelmaa ruveta tarkentamaan ja selvittämään, kuinka eri tilat toteutetaan. Kuvia 7 ja 8 vertailemalla voidaan nähdä, kuinka toiminnot ovat pysyneet suurin piirtein samoilla paikoilla alkuperäiseen karkeaan luonnokseen verrattuna. Hankalinta tilojen suunnittelussa oli nuorten omien huoneiden sijoittelu. Huoneiden koon tulisi suositusten mukaan olla vähintään 12 m²:n kokoisia, mutta seinien paikkoja määrittivät paljon nykyisten ikkunoiden paikat. Ikkunat ovat kuitenkin toteutettu symmetrisesti kummallakin puolella, jolloin huoneetkin voitiin toteuttaa kumpaankin siipeen samalla tavoin. Kumpaankin siipeen mahtui kuusi huonetta, mikä tarkoittaa, että rakennukseen voi sijoittaa kaksi yksikköä. Huoneiden lisäksi kummallekin puolelle suunniteltiin myös oleskelutilaa, missä nuorille voidaan toteuttaa sisätilojen harrastusmahdollisuuksia, esimerkiksi pelailua tai jumppaa. Oleskelutila on myös sitä varten, että yövalvoja voi oleskella näissä tiloissa työvuoroa tehdessään.

Keittiöön, joka sijaitsee uusissa suunnitelmissa samassa paikassa kuin nykyisin, on kuitenkin tehty muutoksia. Alkuperäisessä pohjaratkaisussa keittiö on selkeästi omana huoneenaan ja sen yhteydessä oli myös pieni kuraeteinen ja kuivauskaappi. Nämä tilat poistettiin uudessa suunnitelmassa ja keittiöstä tehtiin avoimempi ratkaisu, jossa suuri saareke jakaa keittiön tilan kulkukäytävästä.

Keittiön viereen suunniteltiin yhteinen pukuhuone, sauna ja pesuhuonetilat, mitä rakennuksessa ei aikaisemmin ollut. Saunan lisääminen nuorisokotiin tuo arkeen kodinomaista tunnelmaa ja lisää mukavia rutiineja arkeen. Pyykkihuolto on suunniteltu puolestaan siten, että kummassakin yksikössä on omat kodinhoitohuoneet etelä- ja pohjoissiivissä.

KUVA 8. Nuorisokodin pidemmälle viety luonnos (Tikkanen 2022, CC-BY SA)

Suunnitelmia esiteltiin toimeksiantajalle palaverissa. Nuorisokodin pohjan ratkaisuihin oltiin tyytyväisiä ja tehtyjä ratkaisuja pidettiin luontevina rakennuksen muotoon nähden. Toimeksiantaja oli myös tyytyväinen rakennuksen alustavaan tilaohjelmaan, mikä vaikutti heidän kokemuksensa mukaan nykypäivän määräyksien mukaiselta.

6.2.3 Lopulliset suunnitelmat

Nuorisokodista lopulliset piirustukset tuotettiin myös A1 kokoisille plansseille. Piirustuspakettiin kuului asema-, pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset (Liitteet 6–9). Suunnitelmat on tuotettu samaan tapaan kuin asuntojenkin piirustukset, mutta nuorisokodin suunnittelussa on käytetty hieman eri ohjeita ja määräyksiä kuin asuntojen suunnittelussa. Lopullisiin piirustuksiin on täydennetty, tarkennettu ja täsmennetty aikaisemmin tehtyjä luonnoksia.

Nuorisokodin pihaan (Liite 6) suunniteltiin kasvihuone sekä marjapensaita ja omenapuita. Ne lisäävät nuorisokodin omavaraisuutta ja tuo samalla asukkaille yhteistä tekemistä sadonkorjuun yhteydessä. Sen lisäksi pihaan on suunniteltu koripallokenttä, koska se toisi harrastusmahdollisuuden myös ulkotiloihin.

Autopaikkojen määrän mitoitettiin suunnitelmaan asemakaavan määräyksien sijaan henkilökunnan määrän mukaan. Tässä tapauksessa autopaikkoja on suunniteltu siis enemmän, mitä on määrätty, koska niille olisi kyseisessä kohteessa enemmän tarvetta. Lisäksi tontilla on jo olemassa laajat parkkipaikka alueet, joita hyödynnettiin vain osittain tässä ratkaisussa.

Henkilökunnan tilojen suunnittelussa käytettiin apuna RT-korttia henkilöstön tiloista. Henkilökunnan tilat toteutettiin RT-kortista löytyvän sukupuolineutraalin pukuhuoneen tavoin. Nuorisokodin henkilökunnan työnkuva on sellainen, että se ei ole likaista työtä, mikä vaatisi enemmän tilaa ja vaatteiden vaihtoa, joten tällainen ratkaisu pukuhuoneiden suhteen toimisi hyvin. Sukupuolineutraalin pukuhuoneen ratkaisussa toiminnot saadaan toteutettua myös pienempään tilaan, kun ei tarvitse varata

tilaa kahdelle erilliselle pukuhuoneelle, jossa kummassakin olisi omat saniteettitilat. Lisäksi henkilökunnan tilojen suunnittelussa huomioitiin työmatkaliikunnan mahdollisuus varaamalla pukuhuonetilojen läheisyyteen ullakolle kuivatushuone. (RT 94-10969 Henkilöstötilat 2020, 4–7.)

Myös nuorisokodin julkisivuihin on tehty vähäisiä muutoksia (Liite 9). Pohjoisjulkisivuihin on tehty samat ratkaisut ikkunoiden sijoittelun ehostamiseksi kuin asuntojen suunnitelmassakin. Lisäksi joi-tain jälkeinpäin lisättyjä ovia on korvattu ikkunoilla. Mikäli hanke viedään tällä suunnitelmalla eteen-päin, tulee julkisivuihin tehdyt muutokset hyväksyttävä kulttuurihistoriallisen museon viranomaisen kanssa.

6.3 Paloturvallisuuden ja esteettömyyden toteutuminen suunnitelmissa

Suunnitelmien etenemisen eri vaiheissa täytyi huolehtia, että paloturvallisuus- ja esteettömyysmää-räykset täyttyvät, jotta suunnitelmista tulee mahdollisia toteuttaa. Paloturvallisuusmääräyksiä selvi-tettäessä täytyi selvittää mihin paloluokkaan rakennus kuuluu. Sitä varten täytyi tietää rakennuksen käyttötarkoitus paloturvallisuuden näkökulmasta. Nuorisokodin käyttötarkoitus on määritelty Ympä-ristöministeriön asetuksessa, jonka mukaan se luokitellaan hoitolaitokseksi (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017, 5 §).

Asetuksesta selvitettiin, että asuntojen ja hoitolaitoksien palokuormaryhmä on alle 600 MJ/m². Ra-kennuksen varastot luokitellaan vähintään 600 MJ/m², mutta enintään 1 200 MJ/m² kuuluviin tiloi-hin. (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta, 7 §.) Palokuormaryhmä voi vai-kuttaa muun muassa rakennusosien luokkavaatimuksiin.

Ullakko- ja kellaritiloja ei luokitella kerroksiksi, joten rakennus on 1-kerroksinen. Asetuksesta selviää, että asunnoista on mahdollista tehdä 2-kerroksisia ja nuorisokodista enintään 1-kerroksinen, jotta rakennus olisi mahdollista toteuttaa P3-paloluokkaan. Seuraavaksi tarkasteltiin suurinta sallittua hen-kilömäärää rakennuksessa, mikä myöskin vaikuttaa, mihin paloluokkaan rakennus kuuluu. P3-palo-luokan 1-kerroksisissa asunnoissa suurin sallittu henkilömäärä oli 150. Korpisen opetusmateriaalin (2018, 1) mukaan voidaan asuntojen henkilömäärä laskea kertomalla huoneistoala 0,1:llä. Asun-noissa henkilöiden määrä olisi silloin 48, eli rakennus oli mahdollista suunnitella P3-paloluokkaan. Nuorisokodissa henkilöiden suurin sallittu määrä tulee hoitopaikkojen määrän mukaan. P3-paloluo-kassa suurin hoitopaikkojen määrä oli 10, mikä ei täyty suunnitelmissa, missä hoitopaikkoja oli va-rattu yhteensä 12. Tästä syystä nuorisokoti täytyi suunnitella P2-paloluokkaan, jolloin hoitopaikkojen suurin sallittu määrä olisi 25. (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta, 8 §)

Vaikka luonnossuunnitelmiin ei palo-osastointi merkintöjä merkatakaan, on luonnossuunnitteluvai-heessa jo tärkeää tutkia alustavalla tavalla, kuinka osastot jaettaisiin, jotta suunnitelmat ovat toteu-tuskelpoisia. Paloturvallisuus asetuksesta selvitettiin, että asunnoissa osastoivat rakennusosien luok-kavaatimukset ovat EI30. Jokainen huoneisto on oma palo-osastonsa, eli huoneistojen välinen seinä on osastoiva rakenne. Koska sijoitin kellariin ja ullakolle eri käyttötarkoituksen mukaisia tiloja; varas-toja ja teknisiä tiloja, tulee nämä tilat myös osastoida asuintiloista EI30 luokkavaatimuksen mukai-sesti. Porrashuoneen tulee olla oma osastonsa, jotta palo ei leviä sitä kautta kerrosten välillä. (Ym-päristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta, 16 §.)

istuimen kummallakin puolella tulee olla 800 mm tyhjää tilaa, ja istuimen tulee 300 mm päässä irti seinästä. (Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 271/2017, 10 §.)

6.4 Esittelyaineisto

Työn lopuksi kohteesta tehtiin esittelyaineisto (liite 10). Toimeksiantajan ohjeistuksen mukaan aineisto tehtiin A4-kokoiselle pystysuuntaiselle paperille. Aineistoa on tarkoitus käsitellä sähköisessä muodossa, mutta A4 perikoko kuitenkin antaa mahdollisuuden tulostaa esitteen tarvittaessa. Esittelyaineisto tehtiin InDesign-ohjelmalla. Piirustuksia ja muita kuvia muokattiin Photoshopilla. Suunnitelmista tuotettiin havainnekuvia Twinmotionilla, mitä paranneltiin myös Photoshopilla.

Esittelyaineisto menee Iisalmen kaupungin käyttöön, jonka avulla kohdetta voidaan esitellä, mikäli se halutaan esimerkiksi myydä. Esitteestä oli tavoitteena saada melko selkeä ilman liiallista koristeellisuutta tai paperin taustavärejä. Kuitenkin esitteeseen pyrittiin saamaan yhtenäinen teema, mikä valikoitui osittain suunnitelmien perusteella. Koska pihaan suunniteltiin eri toimintoja hyötypuutarhojen, istutuslaatikoiden ja kasvihuoneen avulla, haluttiin tätä teemaa tuoda myös esitteeseen. Siksi yhtenäiseksi teemaksi valikoitui yksinkertaisesti neutraali vihreä väri, mikä toistuu esimerkiksi kuvissa.

Havainnekuvien tekeminen aloitettiin muokkaamalla Revit-malleista uudet mallit, joiden avulla voitiin tuottaa visualisointikuvia. Kyseisiin Revit-malleihin mallinnettiin esimerkiksi huonekaluja, valaisimia ja keittiökalusteet massoina. Revitin kuvanotto työkalulla suunniteltiin etukäteen ne paikat, mistä havainnekuvat haluttaisiin ottaa (kuva 10). Paikkojen suunnittelu etukäteen säästi aikaa, koska Revit- ja Twinmotion-malleista pystyttiin viimeistelemään vain ne kohdat, joista kuvat oli suunniteltu otettaviksi.

KUVA 10. Havainnekuvan suunnittelusta toteutukseen (Tikkanen 2022, CC BY-SA)

Koska havainnekuvia otettiin asunnoista sekä nuorisokodeista, täytyi visualisointimalleja myös tehdä kaksi. Asuntomallista tehtiin yksi pihalta päin otettu havainnekuva, missä näkyi istutuslaatikot ja -kaistaleet. Sisätiloista otettiin kuvat jokaisesta asunnosta sekä yhteiskäyttöisten tilojen harrastetilatista. Nuorisokodista havainnekuvia tuotettiin ulkoapäin, keittiöstä sekä nuoren omasta huoneesta. Kuvia varten materiaaleja täytyi tehdä myös itse, jotta kuvista saatiin mahdollisimman nykyistä tilannetta vastaavia ja realistisia.

Kuvia tehdessä täytyi pyrkiä siihen, että kuvat olisivat mahdollisimman edustavia ja myyviä. Tästä syystä sisätilojen sisustus ja värimaailma on melko neutraalia ja vaaleaa, mikä korostaa tilojen valoisuutta. Sisustuksen tyylihin otettiin inspiraatiota nykypäivän suosioon nousseesta skandinaavisesta

sisustustyylistä, mihin on yhdistetty myös rakennuksen vanhaan tyyliin sopivaa romanttista sisustus-tyyliä.

Esittelyaineiston tekstiosuudet pyrittiin pitämään lyhyinä ja ytimekkäinä, mutta kuitenkin riittävän informatiivisina. Esittelyaineiston alussa on kerrottu yleistietoa rakennuksesta, sen historia, rakenneteknisestä tiedosta sekä nykyiset piirustukset. Esitteen loppuun lisättiin uudet suunnitelmat ja havainnekuvat, missä oli myös tekstiosuudet selventämässä tehtyjä ratkaisuja.

7 LOPPUTULOKSET JA POHDINTA

Omat tavoitteet opinnäytetyöstä olivat, että saan tuotettua pyydetyt aineistot mahdollisimman hyvin oman osaamiseni, kokemuksen ja tietojeni avulla. Sen lisäksi tavoitteitani olivat, että opinnäytetyö kehittää ammatillista osaamistani. Toivoin työn aihetta riittävän haasteelliseksi, että työn tekemistä voidaan luonnehtia prosessiksi, mikä on vaatinut opitun tiedon ja taidon soveltamista sekä kehittämistä.

Työn lopputuloksina ideoin Iisalmen Heinäkelkkarakennukseen kaksi uutta toteutuskelpoista käyttötarkoitusta, mitkä olivat rakennuksen muuttaminen asuinkäyttöön tai nuorisokodiksi. Kummastakin käyttötarkoituksesta tein luonnostason arkkitehti- ja piirustukset sekä yhden detaljipiirustuksen. Piirustuksia olivat asema-, pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset. Detaljipiirustuksen tein asuntojen sisäntulokuistista. Työn lopuksi tein kohteesta monipuolisen esittelyaineiston, missä on esitelty nykyinen Heinäkelkka-rakennus sekä uudet tekemäni suunnitelmat. Sain tuotettua kaikki toimeksiantajan pyytämät aineistot.

Työn lopputuloksiin pääseminen edellytti laajan taustatutkimuksen tekemistä kohteesta, koska kyseessä oli olemassa oleva rakennus, johon tehtiin uusia suunnitelmia. Ratkaisut suunnitelmiin eivät löytyneet aina suoraviivaisesti, vaan lopputuloksien saavuttaminen vaati ongelmanratkaisukykyä, uusien asioiden opettelua ja eri ratkaisujen ja vaihtoehtojen kokeilemistä.

Omat taidot kehittyvät ja tiedon määrä karttuu kokemuksen myötä, mutta suunnittelualalla voi tulla vastaan aina uudenlaisia tilanteita. Tässä työssä suunnittelun lähtökohdat olivat jo itselleni uudenlaiset: sosiaalipalveluihin ja sairaalatoimintaan sopivan käyttötarkoituksen ideointi sekä nuorisokodin suunnittelu. Vaikka tämänkaltaisista suunnittelukohteista minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta, se ei tee minusta ammatillisesti epäpätevää, vaan kyse on siitä, kuinka uskaltautuu tarttumaan uudenlaisiin haasteisiin hakemalla tietoa asiasta ja kuinka uusissakin tilanteissa osaa soveltaa omia taitojaan ja tietojaan.

7.1 Lopputulosten luotettavuus

Opinnäytetyön yksi tärkeä osuus lopputuloksien luotettavuuden kannalta oli lähteiden oikeanlainen käyttäminen, koska toteutin työssä tehdyt ratkaisut osittain haettujen lähtötietojen perusteella. Käytin työni lähteissä suurimmaksi osaksi tilaajalta saatua aineistoa, mutta sen lisäksi käsitteelin paljon netistä löytyvää tietoa. Tutkin esimerkiksi Ympäristöministeriön ylläpitämien sivustojen kautta löytyvää tietoa, ohjeita ja lakeja.

Kiinnitin koko työn toteuttamisen ajan erityistä huomiota siihen, että käytän luotettavia lähteitä, joiden tieto on riittävän tuoretta ja ajan tasalla. Tutkin tarkasti lähtötietoja, jotta minulta ei jäisi mitään merkittäviä asioita huomioimatta. Kaikkiin tutkittaviin asioihin ei välttämättä löytynyt vastauksia yhdestä paikasta, vaan vastauksia ja varmistusta täytyi etsiä useasta eri lähteestä. Esimerkiksi rakennuksen suojeluun liittyviä määräyksiä etsin useasta eri lähteestä ja luin useampia selostuksia alueen suunnitteluohjeista.

Suunnitteluratkaisuja tehdessä, otin huomioon suunnittelua koskevat lait. Tutkin suunnitelmistani, että ne ovat toteutuskelpoisia. Luonnospiirustuksissa ei esitetä yleensä vielä tiettyjä yksityiskohtia,

kuten tarkkoja mittoja tai palo-osastointeja. Olin kuitenkin tehnyt suunnitelmista jo tarkastelua siitä, että esteettömyys- ja turvallisuusmääräykset täytyisivät, vaikka en esittänyt niitä piirustuksissa. Mikäli suunnitelmia jatketaan tulevaisuudessa lupakuvien tekemiseen, voi luonnossuunnitelmia lähteä tarkentamaan ilman, että muutoksia tarvitsisi tehdä siksi, etteivät suunnitelmat olisi toteutuskelpoisia.

7.2 Opinnäytetyön merkitys

Arkkitehtonisesta näkökulmasta vanhojen rakennusten kunnostamisella on merkittävä osuus, jotta kaupunkikuvassa saadaan säilytettyä historian kerroksellisuus. Heinäkelkka rakennus edustaa vanhoja puurakennuksia, missä on koristeellisia puusta tehtyjä yksityiskohtia, mikä kertoo tarinaa Suomen rakennushistorian romantiikan aikakaudesta.

Vanhojen rakennusten tilojen joustamattomuus ja käyttötarkoitukset eivät aina vastaa nykyajan tarpeisiin. Jotta vanhat rakennukset saadaan säilytettyä, vaativat ne myös rakenneteknisten korjauksien lisäksi joskus tilojen uudelleensuunnittelua. Työn yksi tärkeimpiä tavoitteita oli löytää rakennukselle uusi käyttötarkoitus, mitä varten tuotettiin suunnitelmat. Koska tein rakennuksesta toteutuskelpoiset suunnitelmat, voidaan rakennus parhaimmalla tapauksessa kunnostaa niiden mukaisesti ja ottaa uudelleen käyttöön. Näin historiallisesti merkittävä rakennus tulisi säilyttämään arvonsa.

Toimeksiantajalle työstä oli hyötyä, koska tein Iisalmen kaupunkikuvan näkökulmasta merkittävään kohteeseen laajaa tutkimusta, millaiseen käyttöön rakennus voitaisiin muuttaa tulevaisuudessa. Heinäkelkka rakennuksen suunnittelutyö soveltui hyvin opinnäytetyöksi, koska se oli riittävän laaja ja haasteellinen. Toimeksiantajan esittämät toiveet eivät olleet kovin tarkkoja, jolloin se jätti tilaa omille ajatuksille ja ideoille.

Opinnäytetyötä tehdessä pystyin soveltamaan omaa osaamista, mutta opin myös paljon uutta. Opin tiedonhakemista luotettavista lähteistä, mistä sain tietoa esimerkiksi nuorisokotien tilojen suunnittelusta. Piirustuksien esittämistavoista opin myös, kuinka muutossuunnitelmissa voidaan esittää tietyt symbolit ja rakenteet, kun piirustuksissa esitetään uusia, olemassa olevia säilytettäviä tai purettavia rakennusosia. Yhteisöllisen asumismuodon tarkastelu ja suunnittelu opetti, kuinka asumismuodot voivat edelleen kehittyä ja muuttua.

Vaikka esittelyaineiston tekeminen työn kokonaiskuvasta oli pienempi ja vähemmän merkityksellinen, opin myös visualisoinnista ja kuvien tekemisestä uusia asioita. Opin kuinka sisätilojen kuvien tekemisessä värimaailmalla ja sisustuksella saadaan korostettua rakennuksen tyyliä ja luotua kuviin tiettyä harmonisuutta. Opin myös, kuinka valaistuksen avulla kuvista saa paljon realistisempia.

Opinnäytetyön tekeminen lisäsi itsevarmuutta omasta osaamisesta. Työn aihe on omalla tavallaan uniikki, koska samanlaista suunnitteluprosessia ei ole aikaisemmin tehty rakennukseen, jossa olisi juuri samat haasteet kuin tässä työssä. Tein työtä itsenäisesti ja ratkaisin vastaan tulleet haasteet ja ongelmakohdat. Tarvittaessa uskalsin pyytää neuvoja ja mielipiteitä esimerkiksi ohjaavalta opettajalta, jonka jälkeen pääsin työssä aina eteenpäin.

Työn tekeminen yli sata vuotta vanhaan rakennukseen sai minut pohtimaan rakennusarkkitehdin alaa. Rakentamista ja suunnittelua ohjaavat lait, tilojen suunnittelussa suosittavat tavat sekä

asumismuodot muuttavat muotoaan ajansaatossa. Suunnittelijan tulee jossain määrin mukautua uusiin sääntöihin sekä aikakausiin, jolloin uusien asioiden opiskelua voi jatkaa loputtomiin. Vaikka tulen olemaan hyväksytyin opinnäytetyön jälkeen valmis siirtymään työelämään, en voi luultavasti koskaan sanoa olevani valmis rakennussuunnittelija.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

Esteettömyys - Ympäristöministeriön ohje rakennusten esteettömyydestä 2018. Ympäristöministeriö. Ohje. Julkaistu 26.3.2018. https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Ohje_esteettomyys_2018-A2B183D6_3C10_40A3_AE1F_DB0898AAC3D8-137003.pdf/86e77f87-c19d-4139-f744-531b500b9a86/Ohje_esteettomyys_2018-A2B183D6_3C10_40A3_AE1F_DB0898AAC3D8-137003.pdf?t=1603260121408. Viitattu 17.4.2022.

Finsta. Rakennusosa. Verkkojulkaisu. Finsta - Asianajotoimisto. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://finsta.fi/urakkasopimukset/rakennusosa/>. Viitattu 21.4.2022.

Health City Finland Oy 2020. Mitä on yhteisöllinen asuminen. Verkkojulkaisu. Kotikatu365. Päivitetty 20.2.2020. <https://www.kotikatu365.fi/mita-on-yhteisollinen-asuminen/>. Viitattu 15.4.2022.

Heinäkelkan päiväkodin korjaukset vuodesta 2011. Asiantuntijan aineisto. Iisalmen kaupunki.

Iisalmen kaupunki. Iisalmen karttapalvelu. Verkkopalvelu. <https://kartta.ylasavonseutu.fi/ims/>. Viitattu 9.4.2022.

Iisalmen keskustaseudun osayleiskaava – Selostus 2007. Pöyry Environment Oy. Selostus. Julkaistu 7.3.2007. <https://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=7c8aae4d-6012-4e90-b5ef-49ada67015c7>. Viitattu 13.4.2022.

Iisalmen kulttuuriympäristö, osa 3 Ydinkeskustan ulkopuoliset taajama-alueen arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2014. Tekninen keskus, Iisalmen kaupunki. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2014. <https://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=e84b5e70-2f1e-4641-97c4-c3abe55c4a40>. Viitattu 9.4.2022.

Iisalmen kunta 1997. Iisalmi – Asemakaava. Kaavadokumentti. Vahvistettu 20.5.1997. <https://kartta.ylasavonseutu.fi/Documents/Kaavat/Asemakaava/AK%20201-300/AK%20276.pdf>. Viitattu 21.4.2022.

Iisalmen kunta 2007. Iisalmen keskustaseudun osayleiskaava – Keskustaseutu. Kaavadokumentti. Vahvistettu 10.4.2007. <https://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=eaa51880-d0a0-4282-9db3-4ec14a9a71df>. Viitattu 21.4.2022.

Kilpelä, Niina 2019. Esteetön rakennus ja ympäristö. Ympäristöministeriö. Ohje. https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Esteeton-rakennus-ja-ymparisto-EA70FE2A_FF14_4FC8_96B6_AE6B32F89BB7-144306.pdf/0efe51ad-dac4-39e8-d6d4-185050aa0c9f/Esteeton-rakennus-ja-ymparisto-EA70FE2A_FF14_4FC8_96B6_AE6B32F89BB7-144306.pdf?t=1603260119065. Viitattu 14.4.2022.

Koneen säätio, Tampereen yliopisto. Vaivaistalot. Verkkojulkaisu. Vammaisuudesta vaiettu historia. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://www.vammaisuudenhistoria.fi/tag/vaivaistalot/>. Viitattu 21.4.2022.

Korpinen, Antti 2018. Rakennusten paloturvallisuusasetuksen 848/2017 liittyviä ohjeita. Opetusmateriaali. Kerrostalosuunnittelun perusteet. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Kukkonen, Pasi 2021. Kuntoarvioselvitys. Sitowise Group Oyj. Selvitykset. Dokumentti yrityksen hallussa. Viitattu 9.4.2022.

Mehiläinen. Vanhusten hoidon historiaa – miten vanhainkoti ja tehostettu palveluasuminen saivat alkunsa. Verkkojulkaisu. Mainiokodit. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://mainiokodit.fi/ajankohtaista/vanhusten-hoidon-historiaa-miten-vanhainkoti-ja-tehostettu-palveluasuminen-saivat-alkunsa>. Viitattu 21.4.2022.

Nissinen, Kari 2017. Heinäkelkan päiväkotia on korjattu kesän aikana. Tiedote. Iisalmen kaupunki, Toimitilat.

- Pietarinen, Veli-Matti 2017. Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus päiväkotia Heinäkelkka. Sisäilmakeskus. Tutkimukset. Dokumentti yrityksen hallussa. Viitattu 13.4.2022.
- Pohjois-Savon liitto 2011. Pohjois-Savon maakuntakaava 2030. Kaavadokumentti. Vahvistettu 7.12.2011. <https://www.pohjois-savo.fi/media/liitetiedostot/aluesuunnittelu/kaavat/psmk-2030-maakuntakaavakartta.pdf>. Viitattu 21.4.2022.
- Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 - Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset 2011. Pohjois-Savon liitto. Pdf-tiedosto. Julkaistu 7.12.2011. <https://www.pohjois-savo.fi/media/liitetiedostot/aluesuunnittelu/kaavat/kaavaselvitykset/psmk/psmk-vaikutustenarviointi.pdf>. Viitattu 13.4.2022.
- Rakennettavaksi sallitun kerrosalan ylitykset 2019. Topten-rakennusvalvonnat. Pdf-tiedosto. Julkaistu 25.4.2019. <https://toptenrava.fi/doc/tulkintakortit/MRL-11501B.pdf>. Viitattu 24.4.2022.
- Rakentamisen yhtenäiset käytännöt – Pientalon palokortti 2021. Topten-rakennusvalvonnat. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2.2.2021. <https://toptenrava.fi/doc/tulkintakortit/MRL-117b01F.pdf>. Viitattu 14.4.2022.
- RT 103398 Asemapiirustuksen laatiminen. 2021. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS.
- RT 94-10969 Henkilöstötilat. 2020. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS.
- RT 98-11235 Pysäköintialueet. 2016. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS.
- Sahlberg, Marja 2010. Talon tarinat – Rakennushistorian selvitysoas. Museovirasto, rakennushistorian osasto. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2010. <https://www.museovirasto.fi/uploads/Arkisto-ja-kokoelmapalvelut/Julkaisut/talon-tarinat-opas.pdf>. Viitattu 13.4.2022.
- Sanastokeskus TSK 2017. Asemakaavoituksen käsitteitä. Pdf-tiedosto. Julkaistu 29.11.2017. http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Asemakaavoituksen_kasitteita_2017.pdf. Viitattu 21.4.2022.
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2012. Lastensuojelun ympärivuorokautinen hoito ja kasvatusta. Pdf-tiedosto. Julkaistu 26.1.2012. <https://docplayer.fi/8018872-Lastensuojelun-ymparivuorokautinen-hoito-ja-kasvatusta-valtakunnallinen-valvontaohjelma-2012-2014.html>. Viitattu 15.4.2022.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2022. Valvira. Verkkojulkaisu. Valvira - Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Päivitetty: 18.1.2022. <https://www.valvira.fi/valvira>. Viitattu 14.4.2022.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lastenkoti, nuorisokoti. Verkkojulkaisu. Lastensuojelun käsikirja. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijais-huolto/sijaishuollon-muodot/lastensuojelulaitokset/lastenkoti-nuorisokoti>. Viitattu 15.4.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Asuntopohjien pidemmälle viety versio. Tuotettu kuvamateriaali. 20.2.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Ensimmäinen luonnos asuntojen pohjasta. Tuotettu kuvamateriaali. 3.2.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Ensimmäinen luonnos nuorisokodista. Tuotettu kuvamateriaali. 3.2.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Havainnekuva suunnittelusta toteutukseen. Tuotettu kuvamateriaali. 1.4.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Nuorisokodin esteetön sisäänkäynti ja WC-tila. Tuotettu kuvamateriaali. 17.4.2022.
- Tikkanen, Emma 2022. Nuorisokodin pidemmälle viety versio. Tuotettu kuvamateriaali. 20.2.2022.

Tikkanen, Emma 2022. Rakennuksen nykyinen pohja, jossa esitetty laajennusosat. Tuotettu kuvamateriaali. 9.4.2022.

Tyrväinen, Ulla 2022. Suunnittelukohde takapihan puolelta. Valokuva. 24.4.2022.

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170241>. Viitattu 13.4.2022.

Valtioneuvosto ja ministeriöt. Esteettömyys. Verkkojulkaisu. Ympäristöministeriö. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://ym.fi/rakentamismaaraykset>. Viitattu 14.4.2022.

Valtioneuvosto ja ministeriöt. Suomen rakentamismääräyskokoelmat. Verkkojulkaisu. Ympäristöministeriö. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://ym.fi/rakentamismaaraykset>. Viitattu 9.4.2022.

Valtioneuvosto ja ministeriöt. Laitoshoido. Verkkojulkaisu. Sosiaali- ja terveysministeriö. Päivityksen ajankohta tuntematon. <https://stm.fi/laitoshoido>. Viitattu 6.5.2022.

Ympäristöministeriö 2022. Asemakaavoitus. Verkkojulkaisu. Ymparisto.fi - Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu. Päivitetty 2.3.2022. https://www.ymparisto.fi/fi-fi/elinymparisto_ja_kaavoitus/maankayton_suunnittelujarjestelma/asekaavoitus. Viitattu 20.4.2022.

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20171007#Pidm45237815500896>. Viitattu 19.4.2022.

Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170848>. Viitattu 17.4.2022.

LIITTEET

LIITE 1: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, ASEMAPIIRUSTUS

LIITE 2: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, POHJA, LEIKKAUS

LIITE 3: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, KELLARI, ULLAKKO

LIITE 4: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, JULKISIVUT

LIITE 5: ASUINRIVITALO HEINÄKELKKA, DETALJI

LIITE 6: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, ASEMAPIIRUSTUS

LIITE 7: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, POHJA, LEIKKAUS

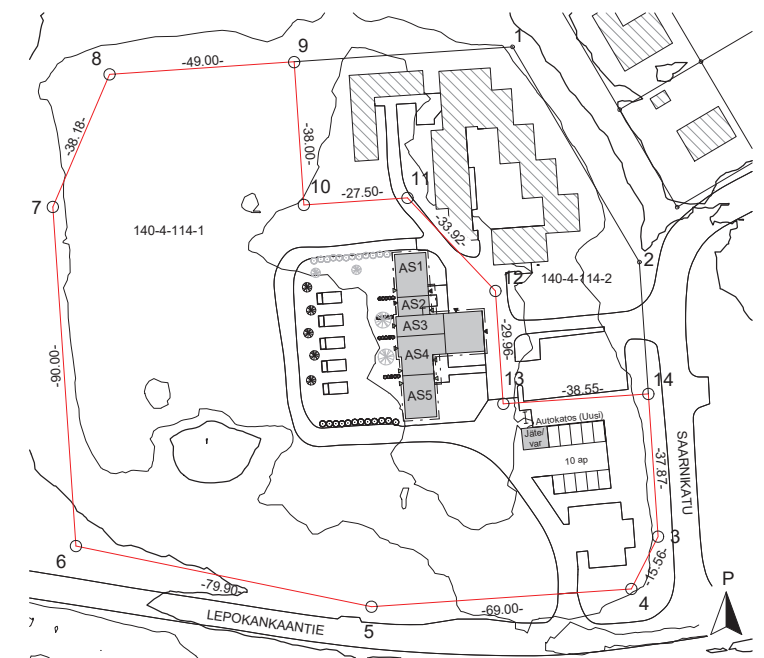
LIITE 8: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, ULLAKKO, KELLARI

LIITE 9: NUORISOKOTI HEINÄKALKKA, JULKISIVUT

LIITE 10: ESITTELYAINEISTO

Asemapiirustus ote 1:200

Asemapiirustus 1:1000

Tontin tiedot

Tontin pinta-ala: 15 437 m²
 Rakennusoikeus: 4 631 m²
 Rakennusoikeutta käytetty:
 - Heinäkellka: 639 m²
 - AK/VAR: 39 m²
 Rakennusoikeutta jäljellä: 3 953 m²

Selitykset

- Sisäänkäynti, nykyinen
- Sisäänkäynti, uusi
- Nykyinen istutus (säilytettävä)
- Nykyinen istutus (poistettava)
- Omenapuu
- Nykyinen havupuu (säilytettävä)
- Havupuu
- Istutusallas
- Hyöttypuutarha (kasvualue)
- Tomutusteline

Tontilla olevat puut, mitä ei ole merkitty asemapiirustukseen, pyritään säilyttämään

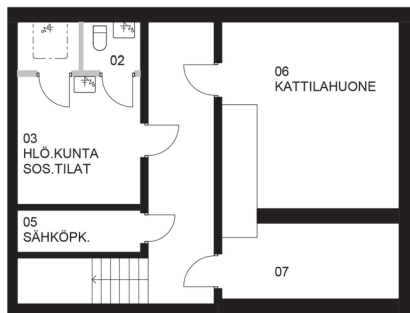
Muutostiedot

- Nykyisen Heinäkellka-rakennuksen käyttötarkoituksen muutos asuinrivitaloksi
- Uusi AK + JÄTE/VAR rakennus

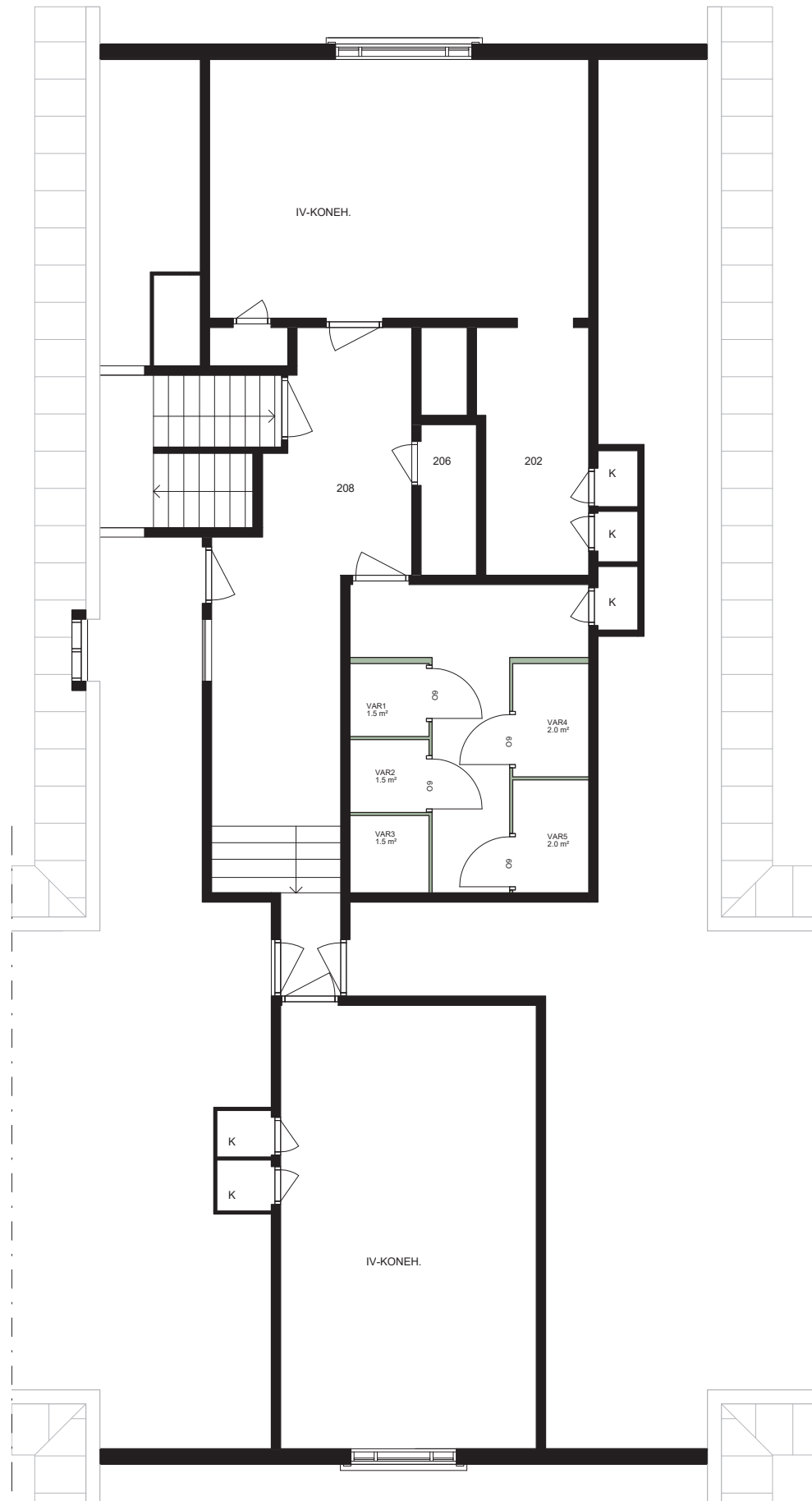
KELLARI, UUSI 1:50

- Nykyinen seinä
- Uusi seinä

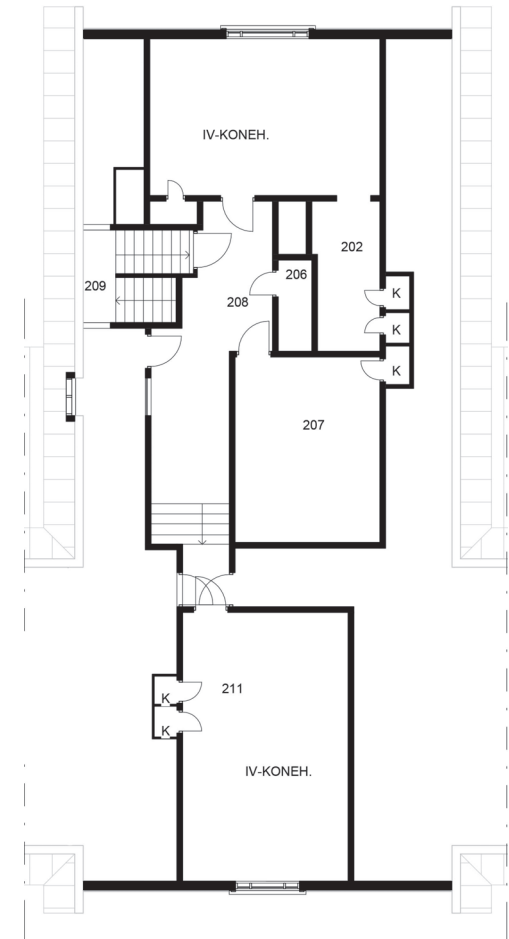

KELLARI, NYKYINEN 1:100

- Nykyinen seinä, säilytettävä
- Nykyinen seinä, purettava

ULLAKKO, UUSI 1:50

ULLAKKO, NYKYINEN 1:100

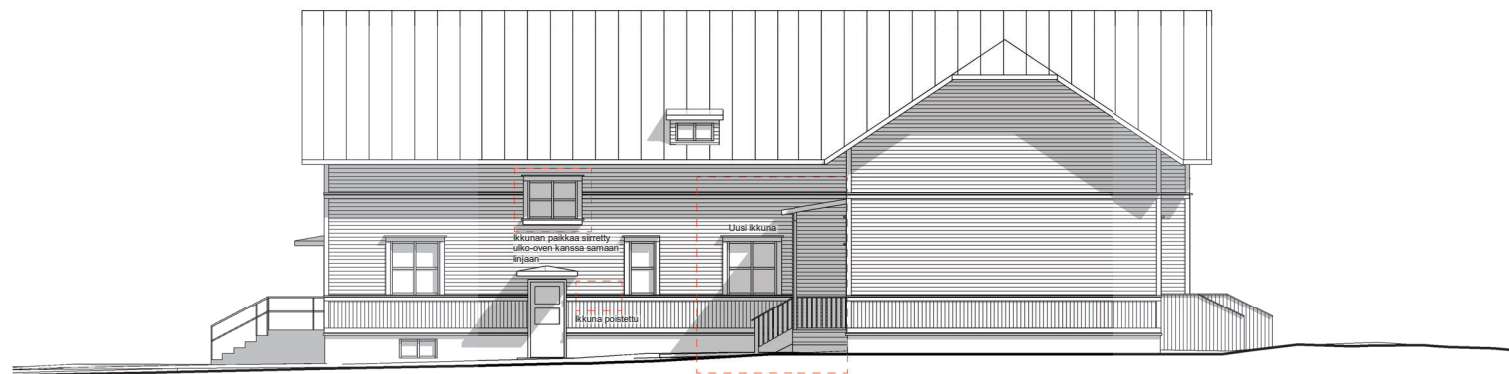
Muutosalueet:
 - Nykyiset ikkunat korvataan ovilla ja yläikkunalla,
 - Uudet portaat

JULKISIVU LÄNTEEN

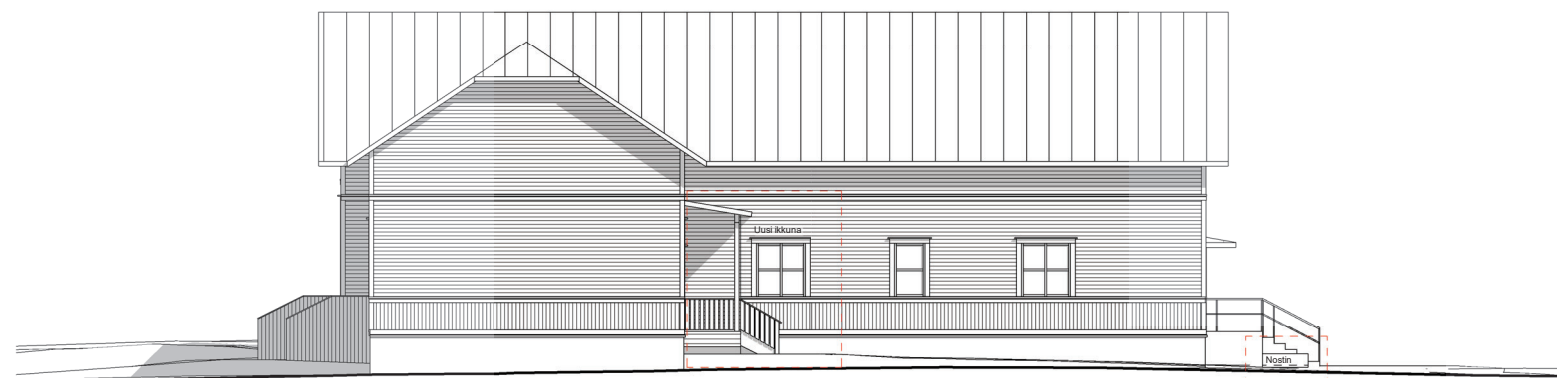
Muutosalueet:
 1. Nykyiset ovi ja yläikkuna korvataan uudella ikkunalla
 2. Nykyiset märkätila laajennukset puretaan ja korvataan sisätiloilla.

JULKISIVU ITÄÄN

Muutosalueet:
 Nykyinen märkätila laajennus puretaan ja korvataan sisätiloilla.
 Ikkunoihin lisätään ristitot näitä osin, missä niitä ei vielä ole

JULKISIVU POHJOISEEN

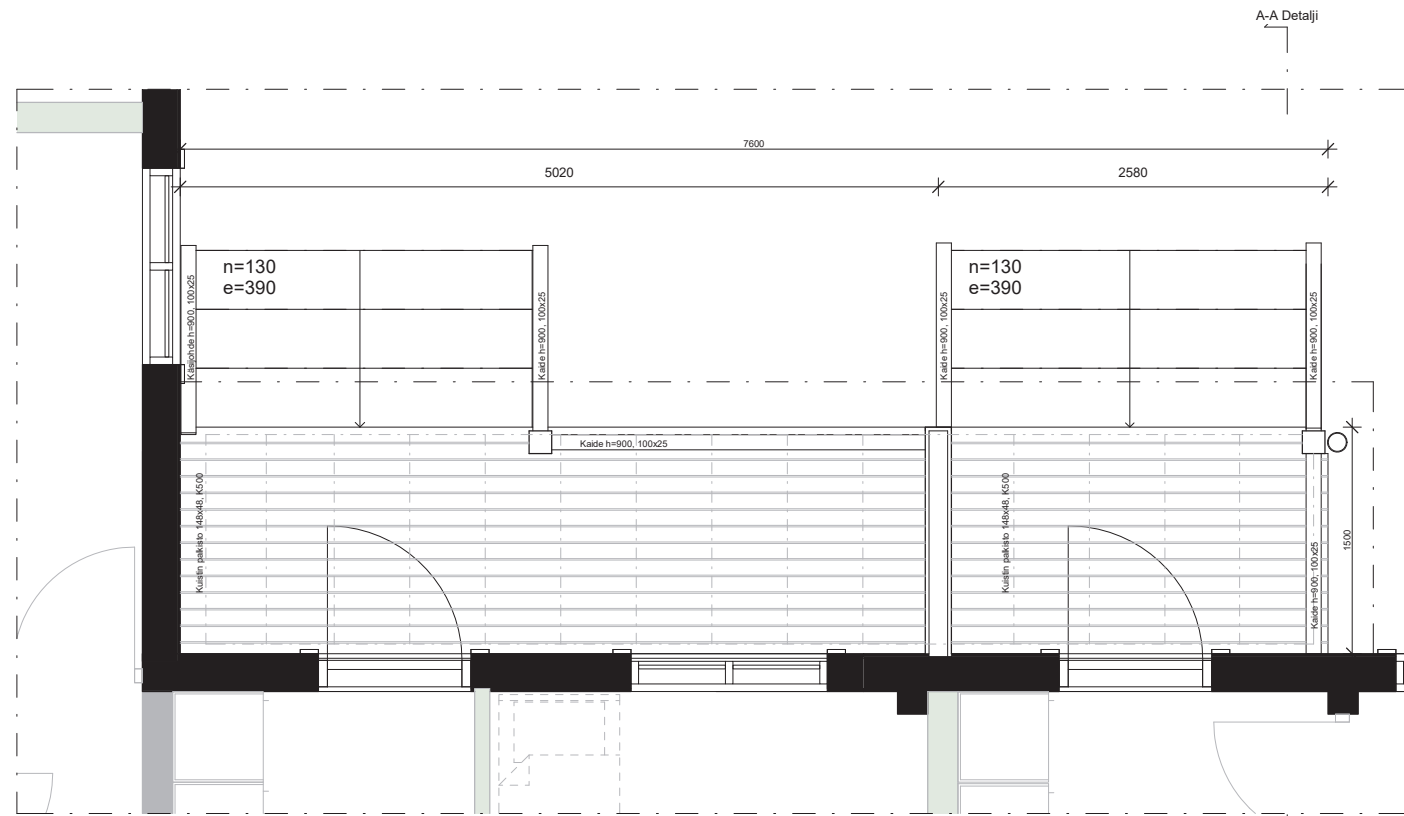

Muutosalueet:
 Nykyinen märkätila laajennus puretaan ja korvataan sisätiloilla.
 Ikkunoihin lisätään ristitot näitä osin, missä niitä ei vielä ole

JULKISIVU ETELÄÄN

MATERIAALIT JA VÄRIT

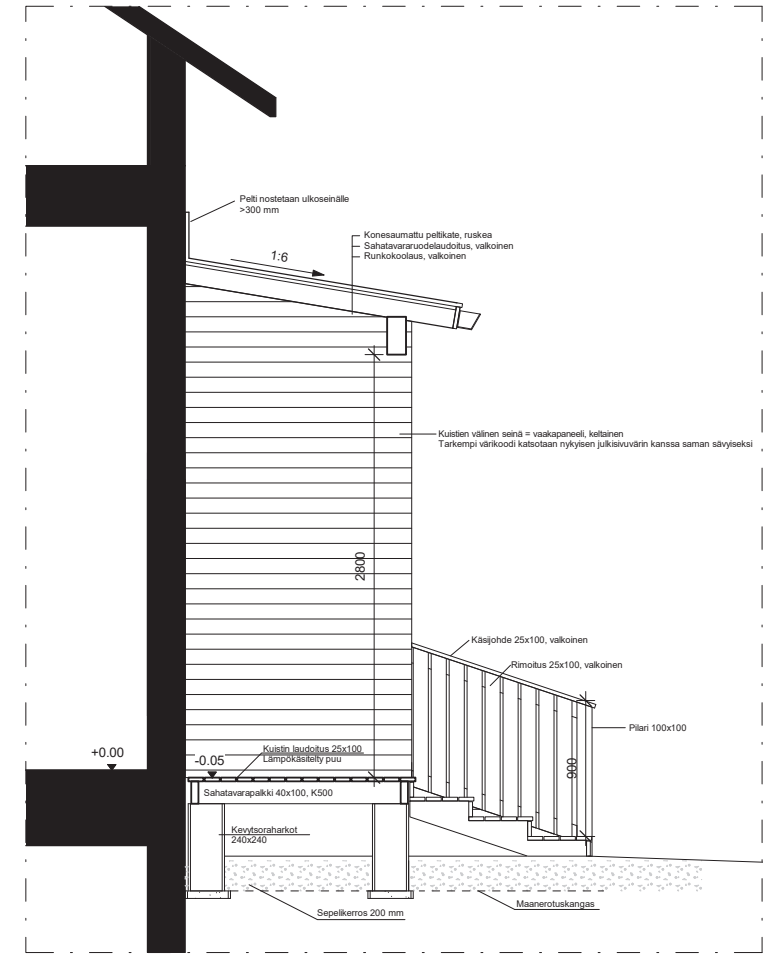
- Katokset = Ruskea peltikate
- Portaat = Lämpökäsitelty puu, luonnollinen sävy
- Kaiteet = Puu, maalattu valkoiseksi

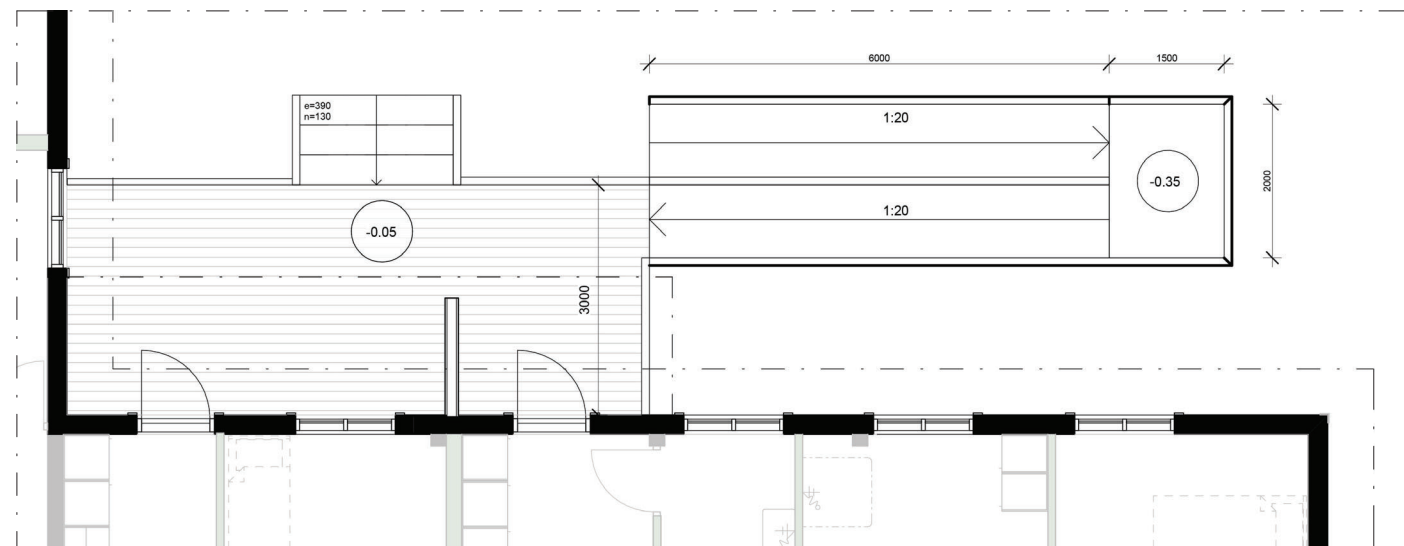
SISÄÄNTULO KUIISTI 1:25

A-A Detalji

A-A Detalji

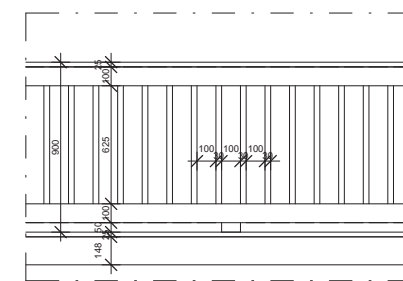

A-A DETALJI 1:25

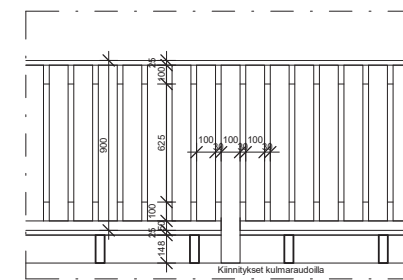

SISÄÄNTULOKUIISTI, ESTEETÖN 1:50

Suunnitteluratkaisu peilikuvana asuntojen 1-3 sisäntuloihin

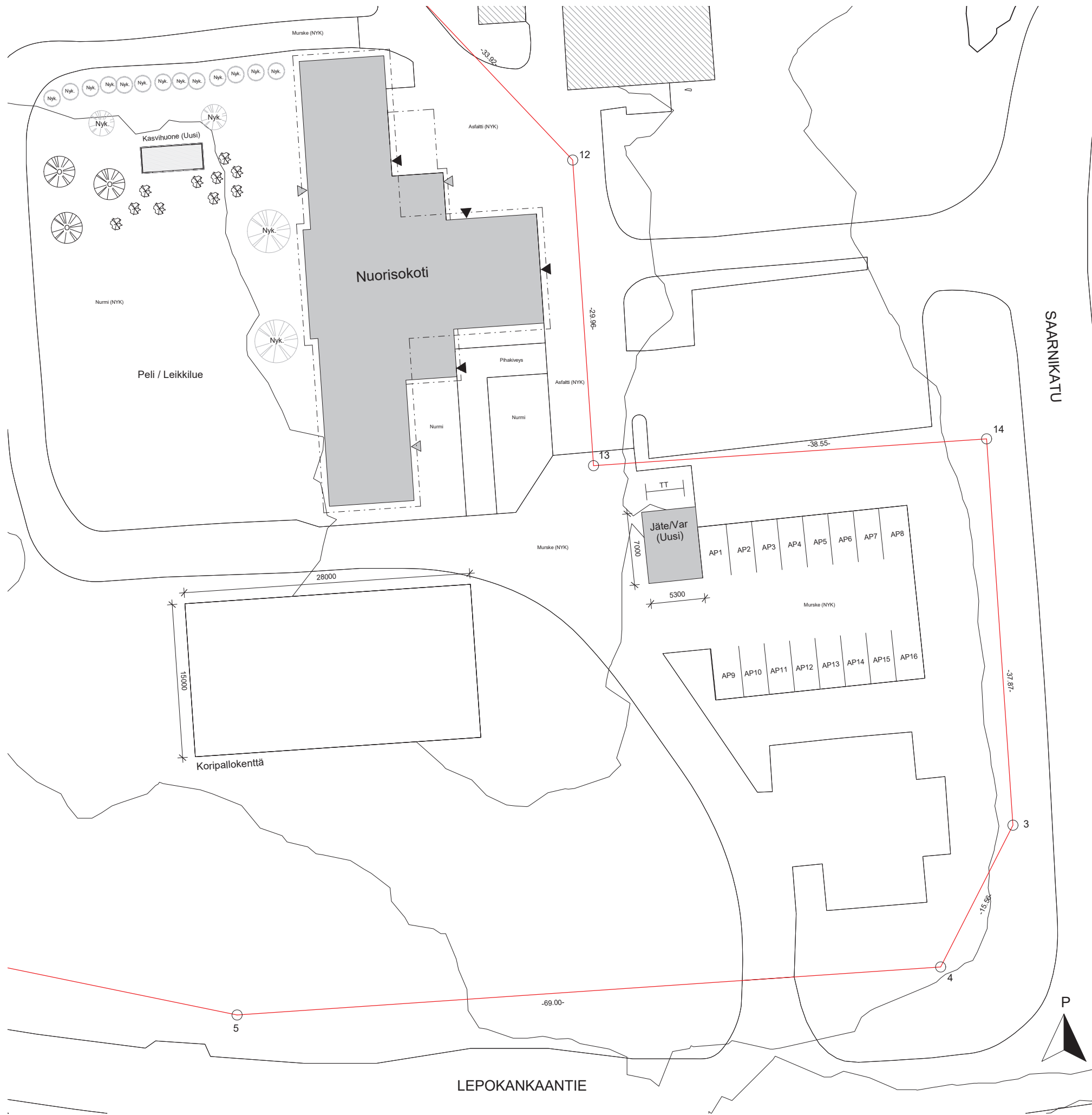

Kaiteen ulkopuoli

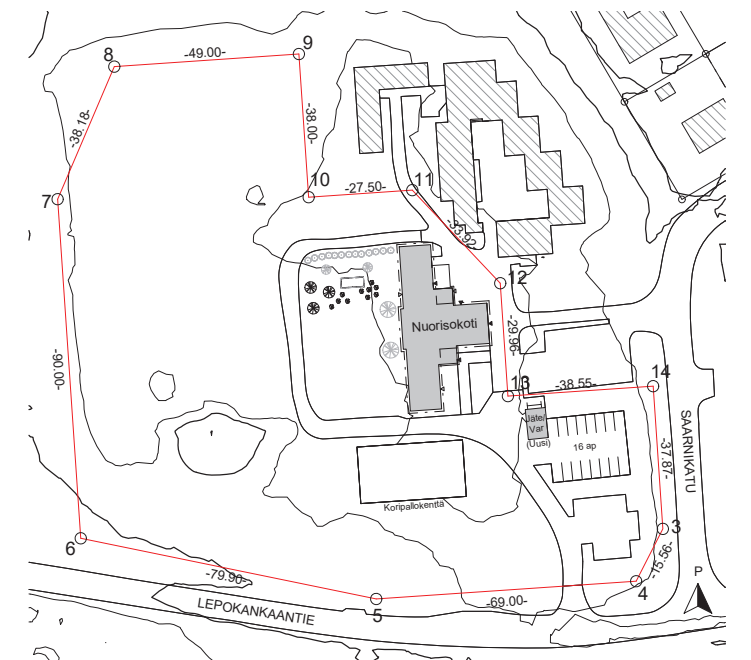

Kaiteen sisäpuoli

KAIDEPIIRUSTUS 1:20

Asemapiirustus ote 1:200

Asemapiirustus 1:1000

Tontin tiedot

Tontin pinta-ala: 15 437 m²
 Rakennusoikeus: 4 631 m²
 Rakennusoikeutta käytetty:
 - Heinäkelkka: 686 m²
 - VAR: 37 m²
 Rakennusoikeutta jäljellä: 3 908 m²

Autopaikkalaskelma

Vaatus: 1ap / 4 hoitopaikkaa
 12 / 4 = 3 ap
 Toteutus:
 3 ap + henkilökunnan autopaikat 1ap/hlö
 3+13 = 16 ap

Selitykset

- Sisaänkäynti, säilytettävä
- Sisaänkäynti, purettava
- Nykyinen lehtipuu (säilytettävä)
- Nykyinen havupuu (säilytettävä)
- Omenapuu
- Marjapensas
- Tomutusteline

Tontilla olevat puut, mitä ei ole merkitty asemapiirustukseen, pyritään säilyttämään

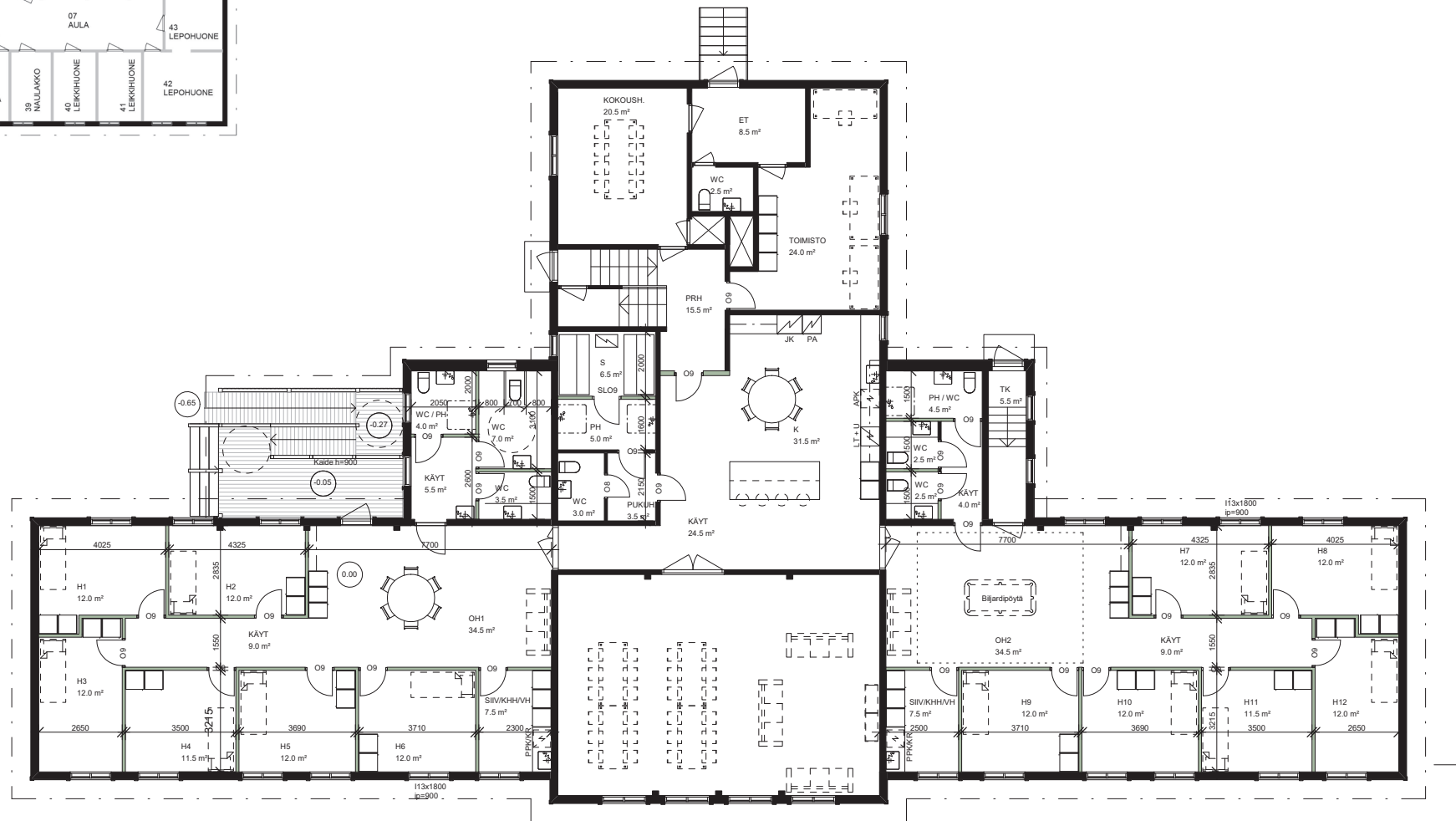
Muutostiedot

- Nykyisen Heinäkelkka-rakennuksen käyttötarkoituksen muutos nuorisokodiksi
- Uusi JÄTEVAR rakennus

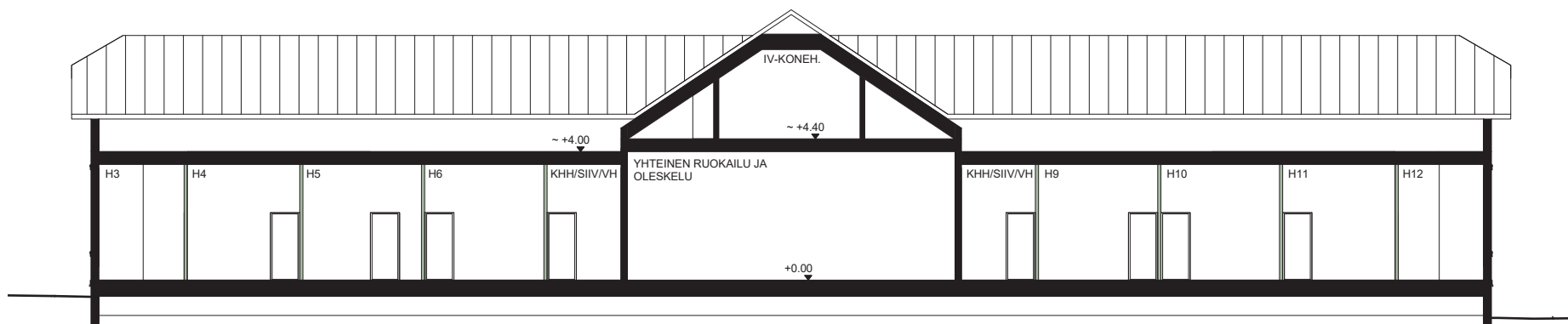
1. KERROS, NYKYINEN 1:200

- Nykyinen seinä, säilytettävä
- Nykyinen seinä, purettava

1. KERROS, UUSI 1:100

- Olemassa oleva seinä
- Uusi seinä

LEIKKAUS A-A 1:100

KERROSALA (Ulkoseinän ulkopinta)

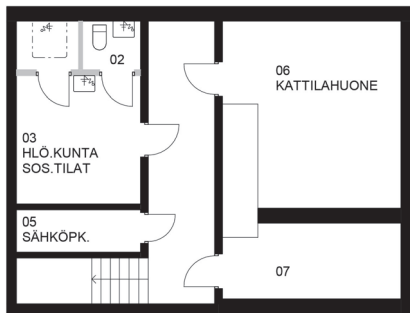
Kellari (Maanalainen) = 86 m²
 1. Kerros = 565 m²
 Ullakko = 121 m²
 = 772 m²

Paloluokka = P2

TILAOHJELMA			
TILA	PINTA-ALA (m ²)	LISÄTIEDOT	KERROS
Yksikkö 1	148,5	Pohjoissiipi, esteetön	1. Kerros
MH1	12,0		
MH2	12,0		
MH3	12,0		
MH4	11,5		
MH5	12,0		
MH6	12,0		
OH1	34,5		
Märkätilat	21,0	3 WC, 1 suihku	
SIIV/KHH/VH	7,5		
Yksikkö 2	148,5	Eteläsiipi	1. Kerros
MH7	12,0		
MH8	12,0		
MH9	12,0		
MH10	12,0		
MH11	11,5		
MH12	12,0		
Märkätilat	14,5	3 WC, 1 suihku	
SIIV/KHH/VH	7,5		
TK	5,5		
Yhteiskäyttöiset tilat	161,0		1. Kerros
Yhteinen ruokailu ja oleskelu	71,5		
Kettilä	31,5		
Pesutilat	18,5	Sauna, PH (2 suihkua), WC, Pukuh.	
PRH	15,5		
Henkilökunnan tilat	94,0		
ET	8,5		1. Kerros
WC	2,5		1. Kerros
Toimisto	24,0		1. Kerros
Kokoush.	25,5		1. Kerros
VAR/Arkisto	15,5		Kellari
Pukuhu.	19,0	WC, PH, 2 erillistä Pukuh. tilaa	Ullakko
Kuivaush.	2,0		Ullakko
Tekniset tilat	100,0		
Kattilahuone	32,5		Kellari
Sähkök.	3,5		Kellari
IV-koneh.	64,0		Ullakko

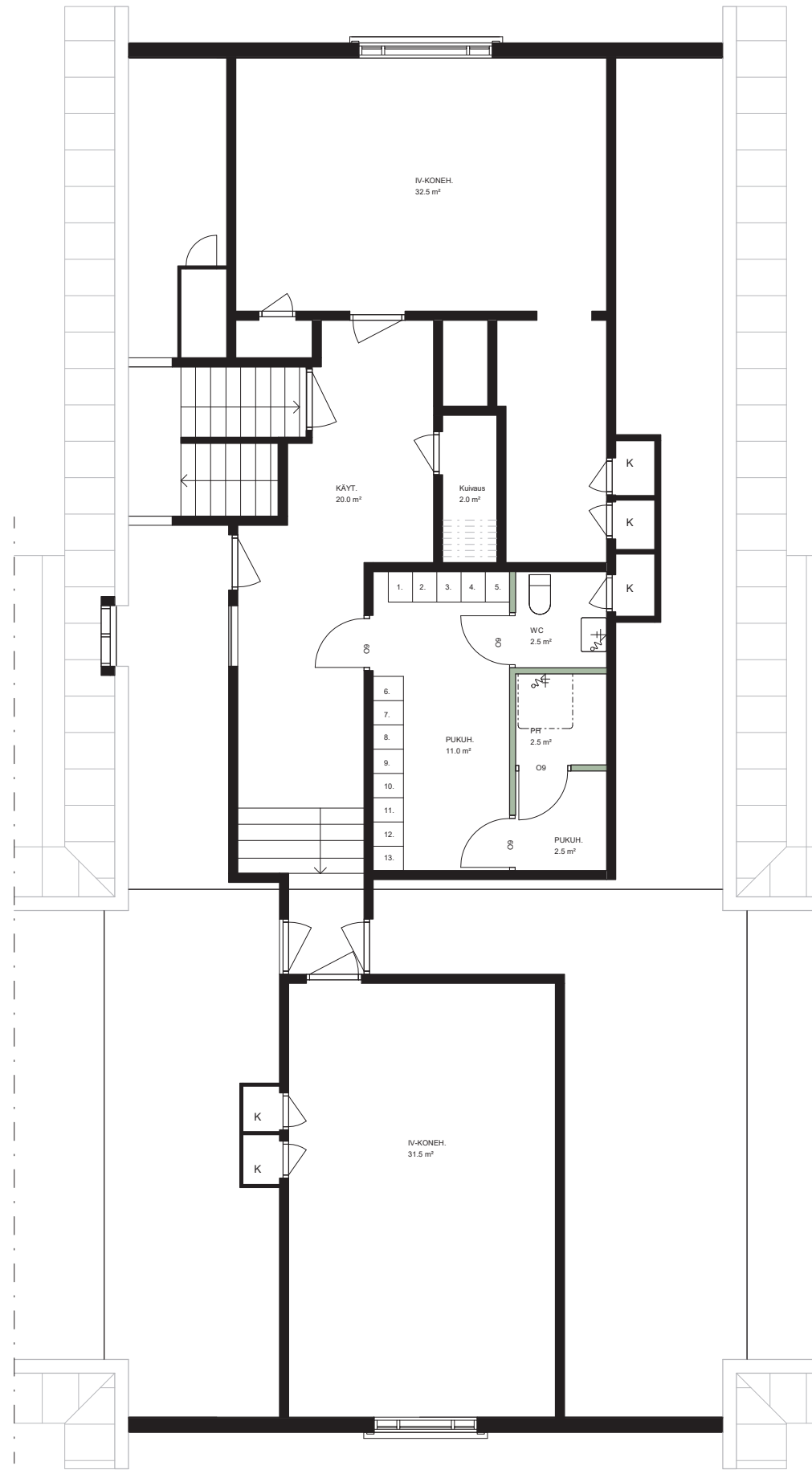

KELLARI, UUSI 1:50

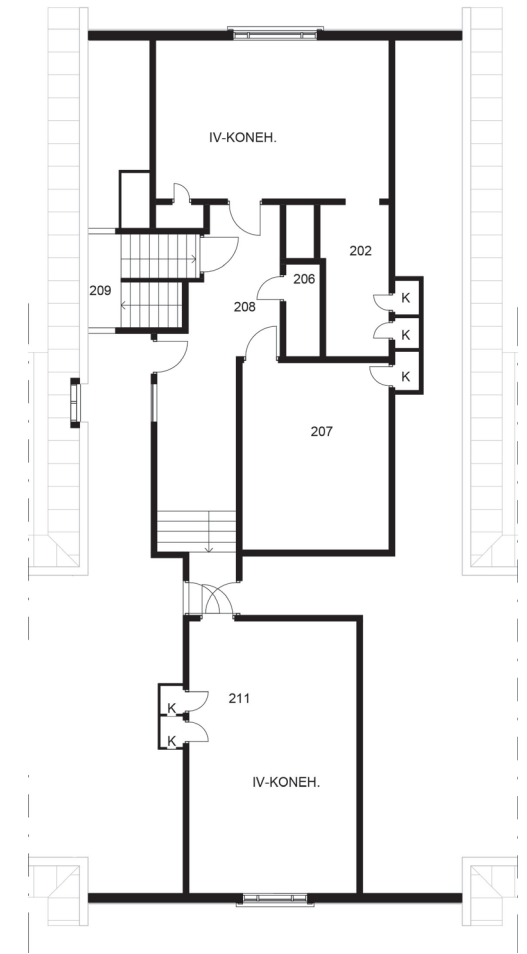
KELLARI, NYKYINEN 1:100

- Nykyinen seinä, säilytettävä
- Nykyinen seinä, purettava

ULLAKKO, UUSI 1:50

- Olemassa oleva seinä
- Uusi seinä

ULLAKKO, NYKYINEN 1:100

Muutosalue: Nykyinen ovi ja yläikkuna korvataan uudella ikkunalla
JULKISIVU LÄNTEEN

Muutosalueet:
 1. Nykyinen ovi ja yläikkuna korvataan uudella ikkunalla
 2. Nykyinen ovi poistetaan
 3. Nykyiseen kateistuun terassiin tehdään pyörätuoliramppi
 Ikkunoihin lisätään ristikot niitä osin, missä niitä ei vielä ole
JULKISIVU ITÄÄN

Muutosalue: Nykyiseen kateistuun terassiin tehdään pyörätuoliramppi
 Ikkunoihin lisätään ristikot niitä osin, missä niitä ei vielä ole
JULKISIVU POHJOISEEN

Ikkunoihin lisätään ristikot
JULKISIVU ETELÄÄN

IISALMEN KAUPUNKI
IISALMI.FI

Emma Tikkanen
22.4.2022

ESITTELYAINEISTO HEINÄKELKKA

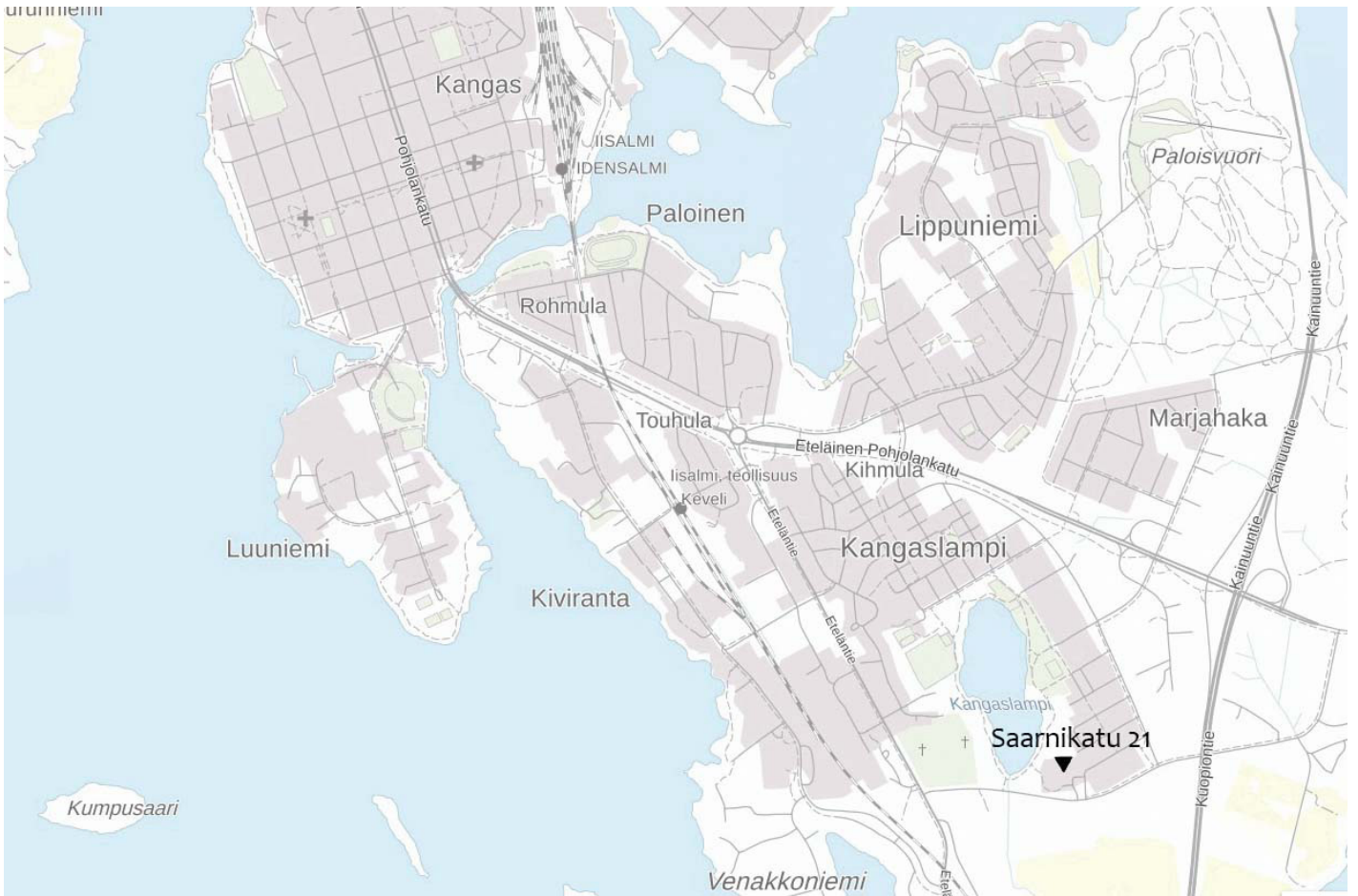
Saarnikatu 21, 74130 Iisalmi

Sisällys

Yleistietoja	3
Rakennuksen historiaa	
Teknistä tietoa	
Rakennuksen esittely	5
Tontin tiedot	
Piirustuksia	
Heinäkelkasta asuinrivitaloksi	7
Taustaa	
Pohjaratkaisut	
Asunto 1	
Asunto 2	
Asunto 3	
Asunto 4	
Asunto 5	
Heinäkelkasta nuorisokodiksi	15
Suunnitteluratkaisut	

Kuva 1. Sijainti kartalla (kartta.ylasavonseutu.fi)

Yleistietoa

Iisalmen Heinäkelkka-rakennus sijaitsee osoitteessa Saarnikatu 21, noin kolmen kilometrin päässä keskustasta.

Heinäkelkka on 1-kerroksinen rakennus, mutta sen lisäksi rakennuksessa on myös ullakko ja kellari. Pääkerroksen huoneistoala on n. 480 m². Ullakolla sijaitsee muun muassa IV-konehuoneet ja kellarissa teknisiä tiloja.

Heinäkelkka sijaitsee kaava-alueella, joka on merkitty sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Rakennus on osoitettu maakuntakaavassa sekä Iisalmen keskustaseudun osayleiskaavassa suojelluksi rakennukseksi.

Rakennuksen historiaa

Alkuperäinen vaivaistaloksi tarkoitettu rakennus on rakennettu vuonna 1914 ja sen suunnitteli arkkitehti Josef Stenbäck. Vaivaistaloista alettiin käyttää nimitystä kunnalliskoti noin 1920-luvulla. Kunnalliskoti muutettiin vuonna 1962 vanhainkodiksi, kunnes vuonna 1992 rakennus muutettiin päiväkotiksi käyttöön, mikä oli sen viimeisin käyttötarkoitus vuoteen 2018 saakka.

Rakennuksen ympäristö on ollut ravinnerikasta maata, mikä mahdollisti aikoinaan suuret viljelyalueet. Vaivaistalon ja kunnalliskodin talous oli aikoinaan hyvin omavaraista peltojen, laidunmaiden ja kotieläinten ansiosta.

Alkuperäiseen rakennukseen on tehty laajennuksia ja muutoksia 1900-luvun puolesta välistä lähtien: Rakennuksen itäsiipeä on laajennettu ja sen alapuolelle rakennettiin kellari. Lisäksi rakennuksen ”kainaloihin” tehtiin uudet saniteettitila laajennukset. Myös ullakkoa on laajennettu ja sen tiloja on muunneltu.

Teknistä tietoa

Heinäkelkka on pääasiassa hirsirakenteinen rakennus tuulettuvalla alapohjalla. Rakennuksen julkisivut on verhoiltu vaaka- ja pystypaneelilla, ja sokkeli on tehty luonnonkivestä. Vesikatteena on maalattu konesaumapeltikate.

Rakennukseen tehdyt laajennukset on tehty puurunkorankaisena sekä alapohja maanvaraisella laattalla. Kellarin ulkoseinät ovat teräsbetonisia, sisäpuolelta lämmöneristettyjä ja verhomuurattuja.

Rakennukseen on tehty 2010-luvulla korjauksia, joista löytyy tarkempi listaus. Suurimpina korjauksina on tehty muun muassa seuraavia:

- Etelä- ja pohjoissiipien aulojen alapohja uusittu (2012)
- Osastojen ilmanvaihto uusittu kokonaisuudessaan (2012)

Lisäksi rakennuksen kunnosta on tehty arvioita. Vuonna 2017 tehtiin kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus Sisäilmakeskusken toimesta. Viimeisimpänä 2021 syksyllä Sitowise teki kiinteistön rajatun kuntoarvion.

Rakennuksen esittely

Julkisivu länteen

Julkisivu etelään

Julkisivu itään

Julkisivu pohjoiseen

Kuva 2. Rakennuksen julkisivut.

Tontin tiedot

Tontin koko: 15 437 m²

Rakennusoikeus: 4 631 m²

Rakennusoikeutta käytetty: ~ 690 m²

Rakennusoikeutta jäljellä: ~ 3941 m²

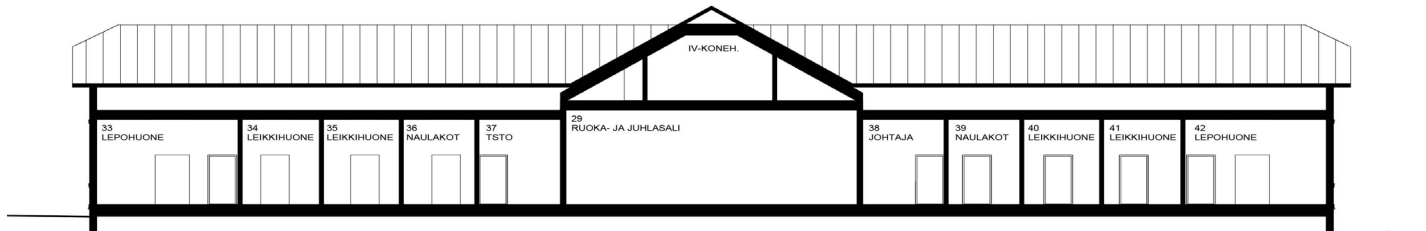

Kuva 3. Asemapiirustus

Piirustuksia

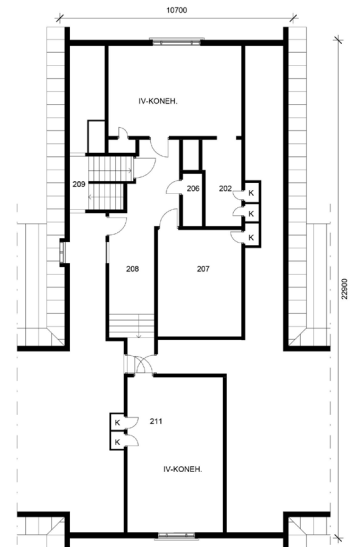
Kuva 4. Nykyinen 1. kerros.

Kuva 5. Leikkaus.

Kuva 6. Nykyinen kellari.

Kuva 7. Nykyinen ullakko.

Kuva 8. Havainnekuva uudesta Heinäkelkasta asuinrivitalona.

Heinäkelkasta asuinrivitaloksi

Heinäkelkka rakennuksen tulevaisuutta ja uusia käyttötarkoituksia on pohdittu ja lähdetty tutki-
maan, millainen tulevaisuus rakennuksella olisi. Yhtenä suunnittelun kohteena oli tutkia, kuinka rakennus taipuisi asuinkäyttöön. Kyseinen käyttö-
tarkoitus vaatisi kaavan muutoksen.

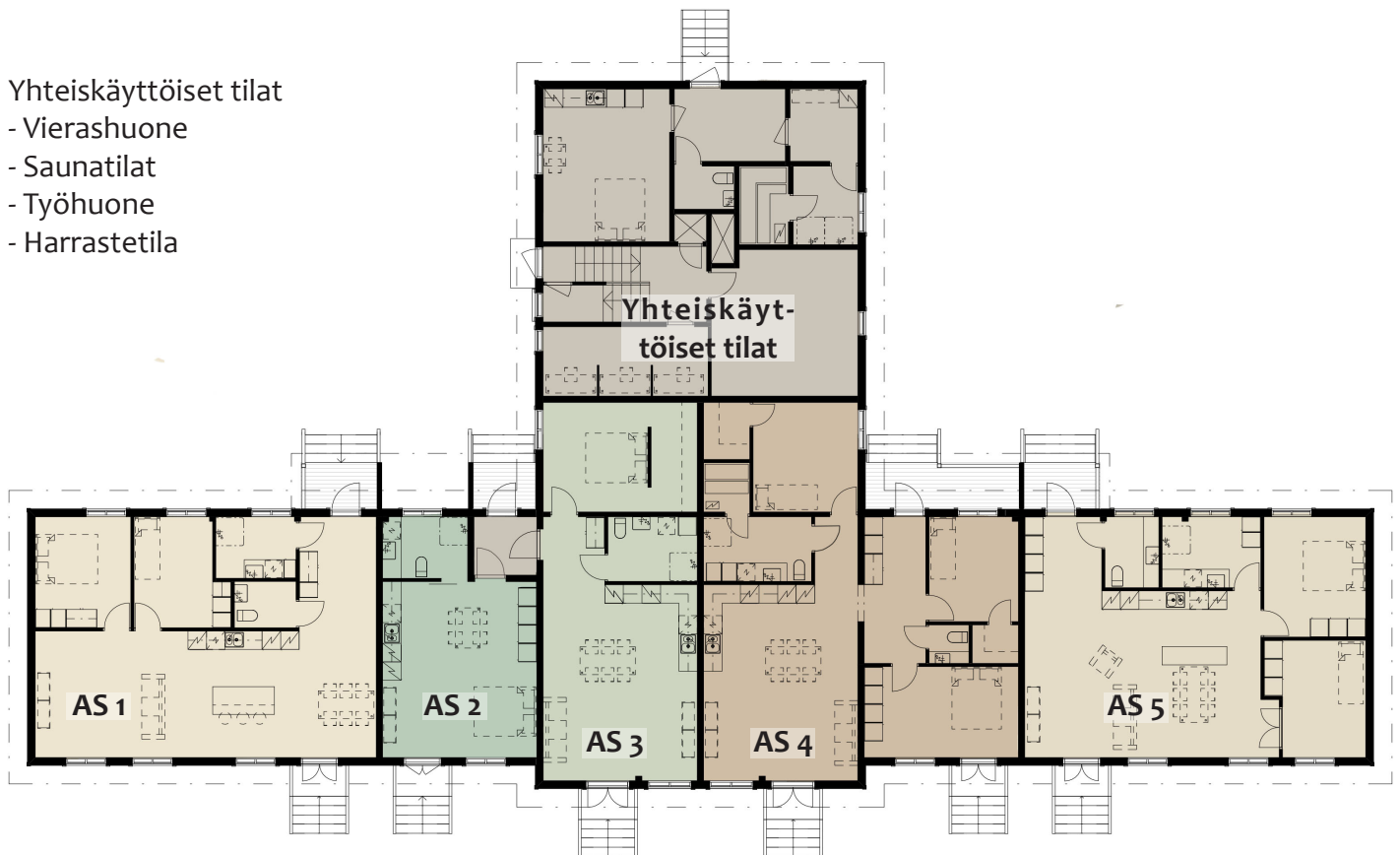
Suunnitelmien lähtökohtana on otettu teemaksi yhteisöllinen asuminen. Lisäksi rakennuksen historiaa kunnioittaen, pihasuunnitelmaan on otettu inspiraatiota omavaraisuudesta, hyötypuutarhojen ja istutuslaatikoiden avulla.

Rakennukseen on suunniteltu yhteensä viisi asuntoa, joiden lisäksi rakennuksessa on myös yhteiskäyttöisiä tiloja. Kellariin ja ullakolle on säästetty tilaa tekniikalle sekä asukkaiden varastoille. Tilojen suunnittelussa on mietitty tulevaisuuden asumismuotoa ja -tarpeita; onko jokaisella asukkaalla tarve ylimääräisille huoneille vieraita tai työskentelyä varten, vai voisivatko nämä tilat olla naapureiden kanssa yhteiskäyttöisiä ja olla tarpeen mukaan varattavissa omaan käyttöön. Tällaiset ratkaisut mahdollistaisivat sen, että asukkaat voisivat asua pienemmissä asunnoissa, mikä on taloudellisempää.

Pohjaratkaisut

Koska rakennus on symmetrinen keskilinjaan nähden, se mahdollistaa pohjan muunneltavuuden ja halutessa suunnitelmista voidaan kopioida halutut pohjaratkaisut peilikuvana toiselle puolelle.

Symmetrisyyttä on pyritty säilyttämään myös julkisivuissa. Ulko-ovet ja ikkunat on sijoitettu symmetrisesti rakennukseen sopivalla tavalla. Tarvittaessa on muutettu ikkunoiden paikoille uusia ulko-ovia tai ulko-ovi-en paikoille uusi ikkunoita.

Kuva 9. Pohjapiirustus, missä esitetty huoneistot ja yhteiskäyttöiset tilat

Asunnot

Asunto 1: 3 H

Asunto 2: 1 H

Asunto 3: 2 H

Asunto 4: 4 H

Asunto 5: 3 H

Asunto 1

- Kolmen huoneen asunto
- Huoneistoala: 86 m²

Kuva 10. Asunnon 1 pohja. Vihreät seinät ovat uusia seiiniä, mustat nykyisiä.

Kuva 11. Havainnekuva asunnon 1 keittiö ja olohuone tilasta.

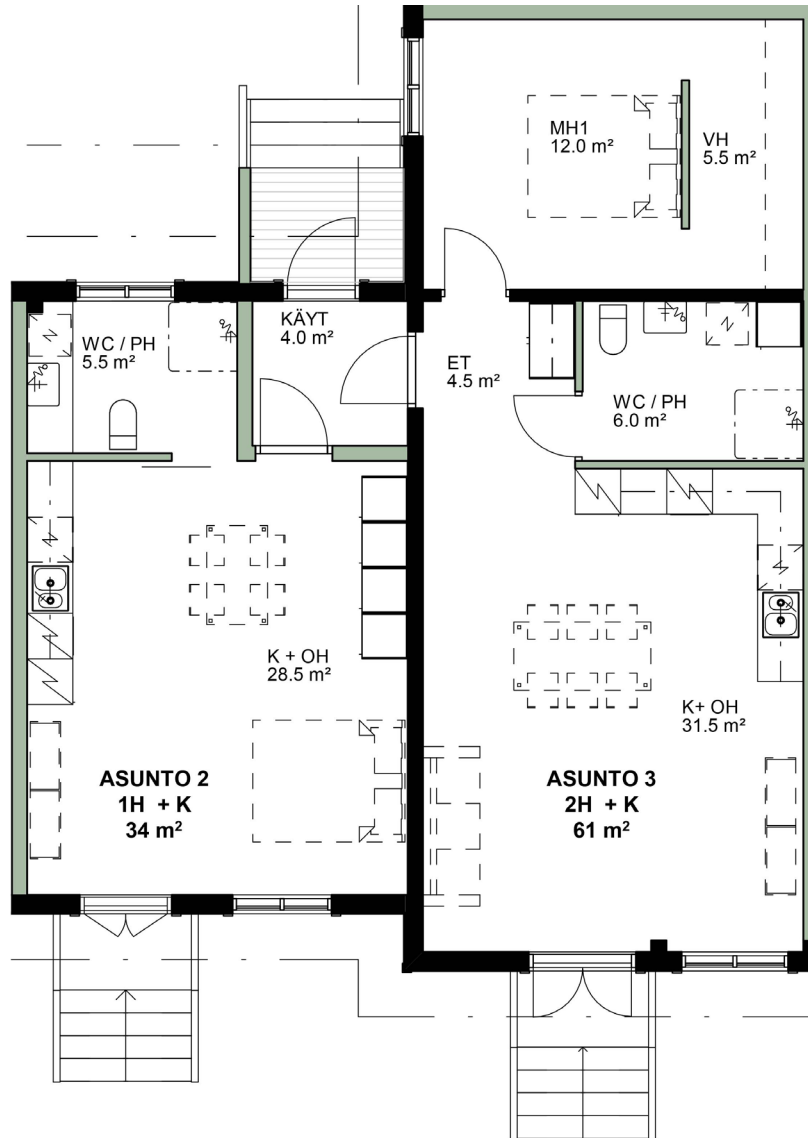

Asunto 2

- Yhden huoneen asunto
- Huoneistoala: 34 m²

Asunto 3

- Kahden huoneen asunto
- Huoneistoala: 61 m²

Kuva 12. Asunnon 2 ja 3 pohjat. Asuntoihin sisäänkäynti käy yhteisestä eteisestä. Vihreät seinät ovat uusia seiiniä, mustat nykyisiä.

Kuva 13. Havainnekuva asunnosta 2.

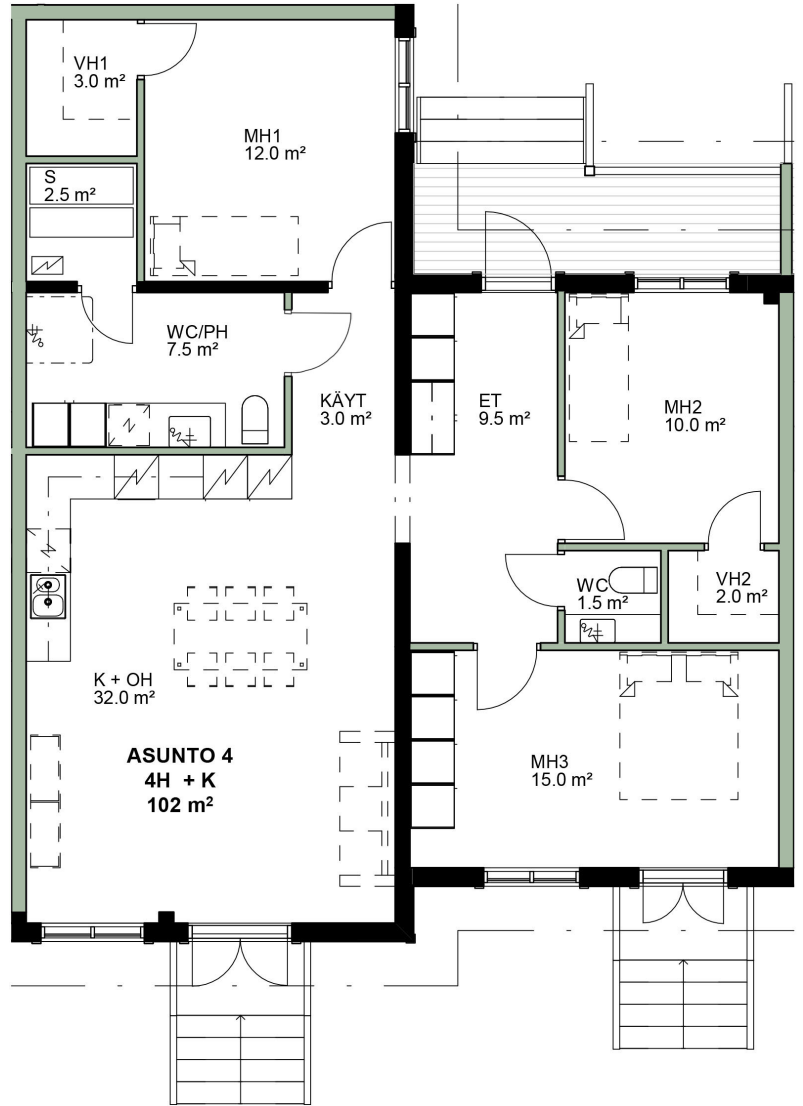

Kuva 14. Havainnekuva asunnon 3 makuuhuoneesta.

Asunto 4

- Neljän huoneen asunto
- Huoneistoala: 102 m²

Kuva 15. Asunnon 4 pohja. Vihreät seinät ovat uusia seiiniä, mustat nykyisiä.

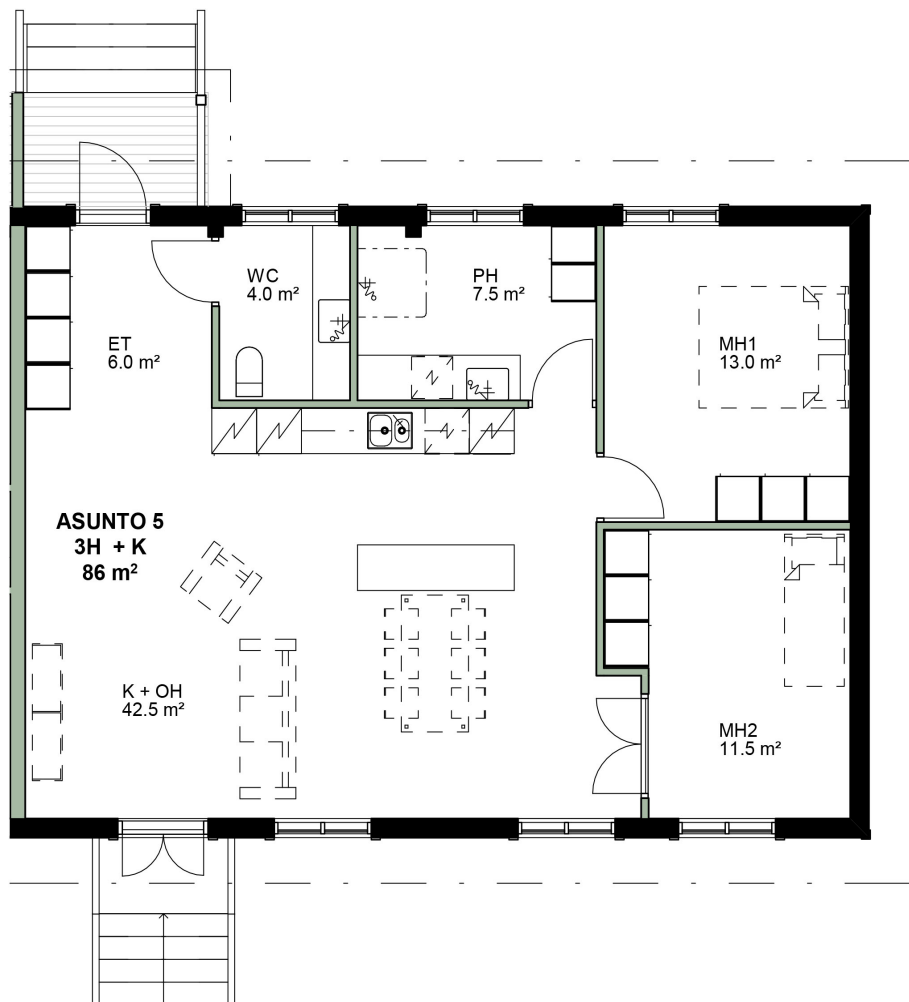

Kuva 16. Havainnekuva asunnon 4 eteisen näkymästä.

Asunto 5

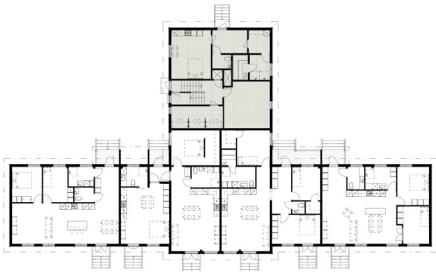
- Kolmen huoneen asunto
- Huoneistoala: 86 m²

Kuva 17. Asunnon 5 pohja. Vihreät seinät ovat uusia seiiniä, mustat nykyisiä.

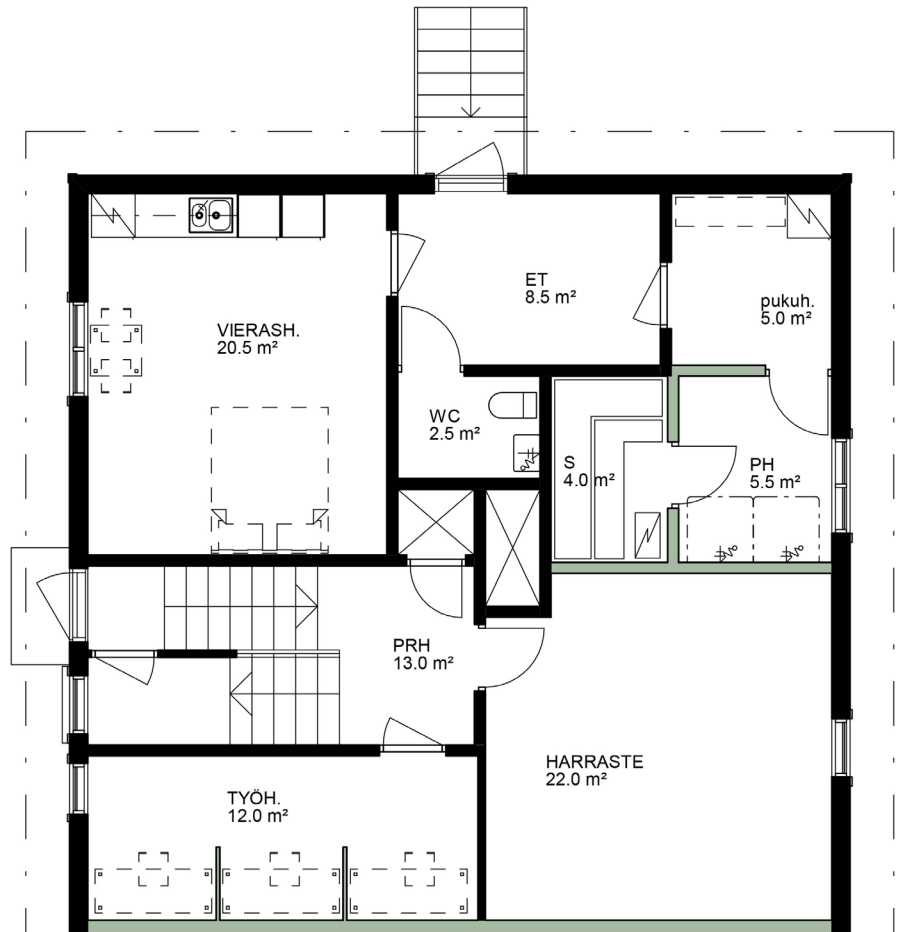

Kuva 18. Havainnekuva asunnon 5 keittiö ja olohuone tilasta.

Yhteiskäyttöiset tilat

- Sisältää yhteiset saunatilat, vieras- ja työhuoneet ja harrastetilan
- Huoneistoala: 83 m²

Kuva 19. Yhteiskäyttöiset tilat. Vihreät seinät ovat uusia seinä, mustat nykyisiä.

Kuva 20. Havainnekuva asunnon harrastetilasta.

Kuva 21. Havainnekuva uudesta Heinäkelkasta nuorisokotina.

Heinäkelkasta nuorisokodiksi

Toisena suunnittelun kohteena oli tutkia, kuinka rakennus voitaisiin muuttaa nuorisokodiksi. Tämä käyttötarkoitus sopisi nykyisen asemakaavan määräyksiin.

Heinäkelkkaan olisi mahdollista toteuttaa kaksi erillistä yksikköä, jolloin nuorisokotiin olisi mahdollista sijoittaa yhteensä 12 nuorta asumaan.

Suunnitelmissa on pyritty toteuttamaan tilat siten, etteivät ne muistuttaisi laitosmaista rakennusta, vaan nuorille voitaisiin luoda mahdollisimman kodin tuntuinen kokemus paikasta. Rakennuksen sisä- ja ulkotiloihin on pyritty suunnittelemaan riittävästi ylimääräistä tilaa erilaisia harrastuksia ja toiminnallista tekemistä varten. Esimerkiksi puutarhan antimia on mahdollista hyödyntää ruoan laitossa.

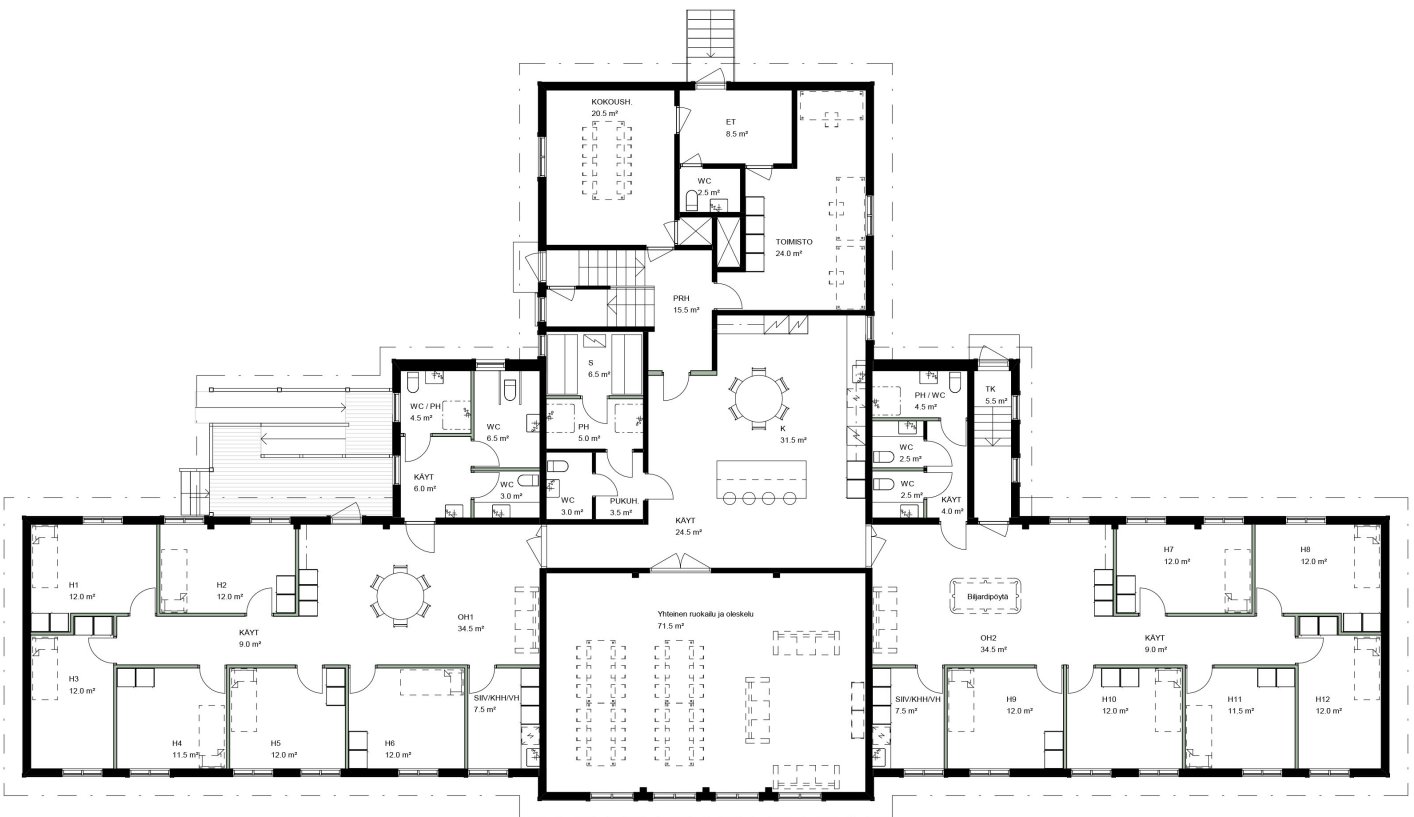
TILAOHJELMA			
TILA	PINTA-ALA (m²)	LISÄTIEDOT	KERROS
Yksikkö 1	148,5	Pohjoissiipi, esteetön	1. Kerros
MH1	12,0		
MH2	12,0		
MH3	12,0		
MH4	11,5		
MH5	12,0		
MH6	12,0		
OH1	34,5		
Märkätilat	21,0	3 WC, 1 suihku	
SIIV/KHH/VH	7,5		
Yksikkö 2	148,5	Eteläsiipi	1. Kerros
MH7	12,0		
MH8	12,0		
MH9	12,0		
MH10	12,0		
MH11	11,5		
MH12	12,0		
Märkätilat	14,5	3 WC, 1 suihku	
SIIV/KHH/VH	7,5		
TK	5,5		
Yhteiskäyttöiset tilat	161,0		1. Kerros
Yhteinen ruokailu ja oleskelu	71,5		
Keittiö	31,5		
Pesutilat	18,5	Sauna, PH (2 suihkua), WC, Pukuh.	
PRH	15,5		
Henkilökunnan tilat	94,0		
ET	8,5		1 Kerros
WC	2,5		1. Kerros
Toimisto	24,0		1. Kerros
Kokoush.	25,5		1. Kerros
VAR/Arkisto	15,5		Kellari
Pukuh.	19,0	WC, PH, 2 erillistä Pukuh. tilaa	Ullakko
Kuivaush.	2,0		Ullakko
Tekniset tilat	100,0		
Kattilahuone	32,5		Kellari
Sähköpk.	3,5		Kellari
IV-koneh.	64,0		Ullakko

Taulukko 1. Nuorisokodin tilaohjelma. Tilojen suunnittelussa on käytetty apuna Valviran ohjeistuksia.

Suunnitteluratkaisut

Pohjaratkaisussa nuorten omat huoneet on sijoitettu kumpaankin siipeen. Siivissä on yhteensä 12 makuuhuonetta. Niiden lisäksi molemmilla puolilla sijaitsee yksiköiden omat oleskelualueet. Kummassakin siivessä on lisäksi omat saniteettitilat ja pyykin huoltoon varatut kodinhoitohuoneet.

Siipien keskelle jää yhteiskäyttöiset tilat: keittiö, olohuone, ruokailu- ja saunatilat. Rakennuksen itäisessä päädyssä on toimisto- ja kokoustilat. Ullakolle on sijoitettu henkilökunnan tilat. Kellariin on sijoitettu varasto/arkisto tai tarpeen mukaan sinne on mahdollista sijoittaa lisää henkilökunnalle tiloja.

Kuva 22. Nuorisokodin pohjapiirustus. Vihreät seinät ovat uusia seiiniä, mustat nykyisiä.

Kuvat 23 ja 24. Havainnekuvat nuorisokodin keittiöstä

Kuva 25. Havainnekuva nuoren omasta huoneesta.

Kuva 26. Havainnekuva ulkoa.